

Slovenščina je uradni jezik

Vrhovno sodišče je v jezikovnem sporu, ki ga je sprožil avstrijski državljani hrvatske narodnosti Večeslav Gregorič v obravnavi za izpraznitev stanovanja proti madžarskemu knezu Esterhazyju pred okrajnim sodiščem v Železnem — o tej obravnavi smo v našem listu že poročali — ko je bil obravnavan že v vseh nižjih instancah, v načelnem sklepu 3 Ob 575/56 (k. C 216/56 okrajnega sodišča Železno) z dne 5. decembra 1956 razsodilo »da sta bila z neposredno uporabno ustavno določbo člena 7 točka 3 Državne pogodbe tako člen 8 zveznega ustavnega zakona kakor tudi § 53/1 poslovnika v tej smeri spremenjena, da je sedaj v upravnih in sodnih okrajih Koroške, Gradišanske in Štajerske s slovenskim, hrvaškim ali mešanim prebivalstvom slovenski ali hrvaški jezik dodatno k nemškemu dopuščen kot uradni jezik in da ima zaradi tega obtoženi (Gregorič) kot avstrijski državljani hrvatske manjšine pravico na neposredni kontakt s sodiščem v hrvaškem uradnem jeziku brez pritegnitve tolmača«.

S tem načelnim sklepom Vrhovnega sodišča je nedvoumno določeno, da je v upravnih in sodnih okrajih Koroške s slovenskim ali mešanim prebivalstvom, torej na dvojezičnem ozemlju Koroške slovenščina dodatno k nemščini uradni jezik. Dvojezično ozemlje pa je po našem jasno označeno v uredbi o dvojezičnem šolstvu z dne 3. 10. 1945, v besedilu z dne 31. 10. 1945, ki jo je soglasno sklenila koroška deželna vlada in jo je soglasno potrdil v slovesni izjavi dne 28. 1. 1947 koroški deželni zbor in je po izjavi bivšega ministra za pouk dr. Feliksa Hürdesa ustavni zakon. To dvojezično ozemlje so tudi koroški šovinisti sami v času svoje absolutne nacistične vlade točno označili z nasilno izselitvijo številnih zavednih slovenskih družin, ki je zajela vse ozemlje od Smohora do visokih Kostanj in občin severno od Velikovca, torej vse dvojezično ozemlje. To dvojezično ozemlje je končno najbolj objektivno določeno po svojem avtohtonem prebivalstvu v Zilji, Rožu in Podjuni, ki govori skozi stoletja svoje slovensko narečje ne glede na to, ali so ga številni komisariji pri zadnjem ljudskem štetju po višjih navodilih spremenili v vindišarsko ljudstvo ali ga uvrstili med »drugače govoreče« ali pa ga celo zamožčali in prezrli. Le za to tudi danes še nesporno dvojezično ozemlje zahtevamo koroški Slovenci, upoštevanje določil člena 7 Državne pogodbe in niti ne terjamo, kakor Južni Tirolci, upoštevanje narodnostnega stanja leta 1918, marveč niti ne prištevamo k dvojezičnem ozemlju občin Landskron in Paternion-Feistritz, kakor je to napravil sam avstrijski statistični urad pri zadnjem ljudskem štetju v svoji publikaciji, da bi na ta način pomnožil delež nemškega prebivalstva na jugu dežele.

*

V luči tega načelnega sklepa Vrhovnega sodišča pa so več kot problematične razne razsodbe celovških sodnikov ne samo glede jezika, temveč tudi v stvari sami. V luči tega sklepa se nam zdijo v resnici »eklatantno kršenje prava« razsodbe celovških sodnikov, ki so v dveh primerih obsodili avstrijska državljana slovenske narodnosti samo zaradi tega, ker se nista pustila posiliti, da bi se odpovedala pravici po slovenski obravnavi, kakor jima jo daje člen 7 Državne pogodbe, in so urednika Slovenskega vestnika, ki je v pritožbi tako razsodbo upravičeno označil kot kršitev prava, kar je s svojim sklepom sedaj potrdilo tudi Vrhovno sodišče, zaradi tega celo kaznovali. To so pač storili lahko samo zaradi

ttega, ker je šlo za obravnave, katerih instanca pot se je po zakonitih določbah končala v Celovcu. Prav zaradi tega pa so te razsodbe v luči gornjega sklepa Vrhovnega sodišča še bolj problematične, ker dovoljujejo dvom v nepristranost sodstva v deželi.

Pri tem pa priznamo, da sodnikom v deželi ob strašni gonji nacionalističnega tiska ni lahko. Gotovo ne kroži neupravičeno govorica po Celovcu, da je bil premeščen s svojega mesta tiskovni sodnik predvsem zaradi tega, ker se je upal obsoditi neodgovorne obrekovalce posameznih partizanov in partizanske borbe. Ob taki govorici je razumljiv tudi izražen strah nekega sodnika, da se pač ne upa strinjati z našim tolmačenjem § 3 člena 7, ki je bilo od vsega početka isto-

vetno s sedanjim tolmačenjem Vrhovnega sodišča, ker bi se sicer izpostavil napadom nacionalističnega tiska. Zaradi tega pa nam tudi nihče ne more zameriti, če upravičeno dvomimo v nepristranost gotovih sodnikov, ki iz strahu ali pa tudi zapeljani od nacionalističnega tiska v jezikovnih vprašanjih svojo »neodvisnost« pri razsodbah zamenjajo z »neodvisnostjo« tako imenovanega neodvisnega tiska, da se s tem tiskom vred znajdejo v nasprotstvu s svojo najvišjo sodno instanco. V luči tega sklepa končno je nedavna skupna vloga koroških Slovencev in gradiščanskih Hrvatov na štiri diplomatske predstavnike, v kateri omenjajo tudi neupoštevanje določil člena 7 od strani okrajnih sodišč, še bolj utemeljena in upravičena.

Deželni glavar Wedenig o pravicah manjšin

V svojem govoru, ki ga je imel po radiu, je koroški deželni glavar Wedenig zavzel stališče do nekaterih na Državni pogodbi temelječih vprašanj glede pravic narodnostnih manjšin. V svojih izjavah, v katerih je zavnil tudi neodgovorno in zlobno propagando v tej zvezi, je deželni glavar med drugim dejal:

Vrhovno sodišče je odločilo, da velja hrvaščina oz. slovenščina na jezikovno mešanih ozemljih Avstrije kot uradni jezik in da je sleherni pripadnik manjšine upravičen uporabljati pri občevaranju z uradi in sodišči svoj materinski jezik. Podlaga za vprašanja v manjšinski politiki je Državna pogodba, ki ni samo sestavni del notranjeavstrijskega prava marveč tudi mednarodnega prava. Mi smo Državno pogodbo podpisali in smo s tem vezani na njene določbe.

Kar pa mnogi na Koroškem še ne vedo ali pa večkrat nočejo vedeti, je to, da je manjšinska politika zadeva države. Dežela torej ne more odločati, marveč lahko samo svetuje. Odločitve so stvar zvezne vlade, pa tudi, kakor kaže ta primer, stvar najvišjih sodnijskih oblasti.

V deželno vlado izvoljeni politiki morajo v skladu z zaprisego spoštovati avstrijske zakone. Zato je nesmiselno govoriti o pretirani naklonjenosti nasproti manjšinam. V pravni državi mora pravica ostati pravica, tudi tedaj, če gre za pravico manjšine. Neodgovorno ravna vsak, ki točno pozna položaj pa kljub temu poskuša delati zlobno propagando.

Deželni glavar je v svojem govoru omenil tudi gospodarski položaj na Koroškem. O sedanjih brezposelnosti je dejal, da še ni zavzela nevarnega obsega, da pa s trenutnim ugodnim stanjem ne smemo biti zadovoljni. Za ohranitev zaposlitve in za nemoten razvoj gospodarstva bo treba deliti kredite v zveznem in deželnem merilu. Skupno z drugimi deželami bomo delali za dobrobit republike, vendar pri tem ne bomo prenehali — je poudaril deželni glavar — opozarjati na naš posebni položaj. Vse bomo poskusili, da bi izpolnili že najavljeni program nadoknadenja za jezikovno mešano ozemlje. S tem bi zagotovili delovna mesta in napravili v gospodarstvu spet korak naprej.

Hruščev o zamenjavi Šepilova z Gromikom

Nepričakovana sprememba, do katere je prišlo konec minulega tedna v Sovjetski zvezi, kjer so dosedanemu zunanjemu ministru Šepilovu spet dodelili funkcijo sekretarja centralnega komiteja, za novega zunanjega ministra pa je bil imenovan Andrej Gromiko, je povzročila v političnih krogih vsega sveta mnogo najrazličnejših ugibanj. Razni komentatorji na Zahodu razlagajo to spremembo kot znamenje, da bo Sovjetska zveza spet zaostrila svojo zunanjo politiko. To sklepajo iz tega, ker poznajo Gromika zlasti iz stalinistične dobe, ko je deloval kot sovjetski veleposlanik v Ameriki in Angliji in kot predstavnik Sovjetske zveze na raznih pomembnih mednarodnih konferencah, do čim se je njegov predhodnik Šepilov pojavil na politični pozornici pravzaprav šele lani ob znamenitem XX. kongresu.

Za razliko z raznimi ugibanji in kombinacijami o morebitni spremembi dosedanje sovjetske zunanje politike pa je sovjetski veleposlanik Smirnov izjavil novinarjem na tiskovni konferenci, da pomeni imenovanje Gromika za zunanjega ministra le nadaljevanje in okrepitev politike miroljubne koeksistence. Prvi sekretar sovjetske komunistične stranke Hruščev pa je na sprejemu, ki so ga priredili te dni v Moskvi na čast bolgarski vladni delega-

ciji, izrecno zanikal, da bi zamenjavi Šepilova z Gromikom sledila sprememba sovjetske zunanje politike. O Gromiku je Hruščev dejal, da bo nadaljeval miroljubno politiko, ki jo je začrtal njegov predhodnik Šepilov, pri tem pa je Hruščev še poudaril, da sovjetska zunanja politika ni odvisna od posameznika, marveč jo določa celotna vlada.

Prvo zasedanje novega poljskega Sejma

Novi poljski Sejm, izvoljen na nedavnih z velikim zanimanjem pričakovanih volitvah, se je v sredo sestal k prvemu zasedanju. Vsa poljska javnost je že vse dni pred začetkom zasedanja pozorno spremljala priprave, saj vidi v tem Sejmu svoje pravo zastopstvo, od katerega dela bo odvisna nadaljnja usoda države.

Naloge, ki jih bo Sejm reševal na svojem prvem zasedanju, so odločilnega pomena za usmeritev poljske politike v bodoče. Poleg izvolitve Državnega sveta, ministrskega predsednika in vlade bo Sejm sklepal tudi o nekaterih spremembah ustave in poslovnika parlamenta, kakor tudi

Ciper spet zaposluje OZN

Vprašanje sredozemskega otoka Ciper je že predlanskim pomenilo trd oreh za Glavno skupščino Organizacije združenih narodov in letos se mora ta mednarodni forum ponovno baviti z istim problemom. V času med obema razpravama pa so se dogodile stvari, ki so vprašanje le še bolj zaostrile in zamotale. Kljub temu prevladuje v krogih OZN mnenje, da bo treba ponovno najti kompromisno rešitev, ne glede na dejstvo, da se je tak način reševanja že doslej izkazal kot malo koristen.

Kot osnova služita OZN dve resoluciji, ki sta jih predložili Anglija in Grčija. Anglija očita Grčiji, da podpira osvobodilno gibanje ciprskega ljudstva, zato zahteva od OZN učinkovite ukrepe proti takemu vmešavanju Grčije. V grški resoluciji pa je predvsem poudarjena zahteva, naj bi OZN priznala ciprskemu narodu pravico do samoodločbe.

Z grške strani je bil pred OZN sprožen precej oster napad na angleško politiko na Cipru. Zunanji minister Averoff je govoril o sistemu kolonialne uprave na otoku in v tej zvezi zahteval, naj OZN pomaga doseči, da Ciper ne bo več »koncentracijsko taborišče, taborišče mučenja in poniževanja človeka«. Dejal je, da bo ime angleškega guvernerja Hardinga v zgodovini ciprskega naroda »zapisano s krvjo in solzami«. Poudaril je tudi, da je postal Ciper oporišče za napad na Egipt, zaradi česar OZN ne sme prezreti te usodne strani ciprskega vprašanja, marveč naj ga konstruktivno reši, pri čemer da bi Grčija morebiti privolila v to, da bi postal Ciper za sedaj povsem neodvisna dežela, čeprav da bi bilo le s priključitvijo otoka h Grčiji zadoščeno upravičenim narodnostnim težnjam ciprskega prebivalstva.

Ob pričetku ciprske razprave v OZN so stopili delavci v angleških oporiščih na Cipru v stavko, da podobno kakor pred nedavnim Alžirci tudi na ta način opozorijo svetovno javnost na svoje upravičene zahteve.

Jugoslovansko-avstrijski sporazum o delni liberalizaciji blagovnega prometa

Konec lanskega oktobra je svet ministrov Organizacije za evropsko gospodarsko sodelovanje (OECE) priporočil državam, ki so včlanjene v tej organizaciji, naj sklenejo z jugoslovansko vlado dogovore o liberalizaciji blagovnega prometa. Kakor poroča Jugopres, je Jugoslavija doslela z Avstrijo in Italijo načelen sporazum, da se 10 odstotkov jugoslovanskega izvoza v ti dve državi lahko svobodno uporabi znotraj celotnega področja držav, ki so članice OECE. Tozadevni razgovori pa so v teku z vsemi ostalimi državami članicami te organizacije.

o proračunu, o gospodarskem načrtu in o novem petletnem načrtu.

Na prvi seji, ki jo je otvoril stari predsednik parlamenta Boleslav Drobner, so najprej izvolili novega predsednika, in sicer predstavnika Združene narodne stranke Czesława Wiczeha. V novi Državni svet so bili poleg prvega sekretarja Združene delavske stranke Gomulke izvoljeni še drugi vodilni člani posameznih v parlamentu zastopanih strank. Prav tako je na tej seji podal ostavko predsednik stare vlade Cyrankiewicz, kateremu pa je parlament spet soglasno poveril nalogo, da sestavi novo vlado.

Število brezposelnih spet naraslo

Po poročilih socialnega ministrstva je znašalo število javljenih brezposelnih sredi februarja 223.400 oseb, med temi 146.992 (65,8 %) moških in 76.479 (34,2 %) žensk. To pomeni, da se je število brezposelnih tekom 14 dni zvišalo za 4330 oseb ali 2 odstotka, kajti koncem januarja je bilo pri raznih delovnih uradih javljenih le 219.070 delojemalcev, ki jim je morala država plačevati podporo za brezposelne. Zanimiva je tudi primerjava s stanjem sredi februarja 1956, ki kaže, da je letos v istem času 10.617 oseb več brez zaposlitve odnosno se je brezposelnost povečala za 5 odstotkov.

Število brezposelnih v posameznih avstrijskih zveznih deželah je bilo sredi februarja naslednje: na Nižjem Avstrijskem 46.887, na Dunaju 46.771, na Štajerskem 33.337, na Zgornjem Avstrijskem 32.031, na Koroškem 22.584, na Gradiščanskem 18.478, na Tirolskem 14.578, na Solnograškem 7417 in na Predarlškem 1388

Proizvodnja papirja se je lani močno dvignila

Produkcija papirja v Avstriji se je lani zvišala na 421.300 ton, medtem ko je znašala leta 1955 blizu 400.000 ton. Proizvodnja celuloze se je dvignila za 600 ton na 404.000 ton, proizvodnja lesovine se je dvignila od 148.400 na 170.000 ton. Nekoliko pa je nazadovala proizvodnja lepenke, kar gre predvsem na račun nazadovanja proizvodnje surove strešne lepenke. Proizvajalci so imeli lepenke še veliko v skladiščih, tako da je kljub nespremenjeni prodaji in povpraševanju po tem proizvodu lesne industrije produkcija lepenke nazadovala od 85.100 ton na 84.500 ton.

V preteklem letu se je povečal tudi izvoz produktov papirne industrije in dosegel skoraj 250.000 ton, kar je vsekar razveseljivo dejstvo za naše gospodarstvo. Leta 1955 je eksport v papirni industriji znašal 232.500 ton. Razen tega pa so lani izvozili tudi 161.400 ton celuloze, 27.400 ton lepenke, eksport lesovine pa je nazadoval za nekaj ton in so je lani izvozili 7440 ton.

GOSPODARSKI DROBIŽ

Sovjetski kmetijski stroji za Egipt

Egiptovska časopisna agencija za Srednji vzhod poroča, da je Sovjetska zveza podarila Egiptu vse težke kmetijske stroje in druge naprave, ki so bile na sovjetski industrijski razstavi v Kairu. Vrednost teh strojev in naprav cenijo na 1.435.000 dolarjev.

Svetovna trgovina v prvi polovici leta 1956

Po podatkih Statističnega urada OZN, objavljenih v decembrski številki Statističnega mesečnika OZN, je znašal svetovni izvoz v prvi polovici leta 1956 46.258,2 milijona dolarjev v primeri z 41.085,7 milijona dolarjev v prvi polovici leta 1955. Pri tem je izključena trgovina med državami vzhodnega bloka. Najbolj je narasel izvoz iz celinskih držav Vzhodne Evrope, nadalje iz ZDA in Latinske Amerike. Trgovina šterlinskega bloka se je malo povečala. V primeri z drugimi državami je zabeležila zlasti Jugoslavija prav znatno povečanje izvoza v prvi polovici lanskega leta.

Rekordna proizvodnja jekla

Po cenitvah ameriškega instituta za železo in jeklo je svetovna proizvodnja jekla v letu 1956 dosegla rekordnih 311 milijonov ton, to je 16 milijonov ton več, kakor leta 1955. Po državah je vrstni red naslednji: ZDA 115, SZ 54 in Zahodna Nemčija 26 milijonov ton jekla.

oseb. V primerjavi z mesecem januarjem so zaznamovali največji porast števila brezposelnih na Štajerskem, namreč za 910 oseb, na Zgornjem Avstrijskem za 901, na Nižjem Avstrijskem za 860 oseb itd.

Gornjim številkam bi bilo seveda treba prišteti še vse tiste delojemalce brez zaposlitve, ki niso javljeni pri nobenem de-

lovnem uradu in katerih nikakor ni le malo. Trenutno stanje brezposelnosti torej ni preveč vzpodbuden pojav, zlasti še, če je razmeroma visoko število delojemalcev navezanih na državno podporo za brezposelne v času, ko se država že več let ponaša z izredno visoko konjunkturo. Kakšno bi bilo potem njihovo število šele v času gospodarske krize...

Sečnja lesa in pogozdovanje na Koroškem

Iz poročil, ki so jih podali gozdarski strokovnjaki na konferenci v preteklem tednu, je razvidno, da je bilo na Koroškem lani posekanega 1.770.700 kubičnih metrov lesa. Kakor je rečeno v poročilih, so gozd sekali predvsem zato, da bi ljudje poplačali stare dolgove zaradi izplačil ob prevzemu posestva in za različne investicije.

Poleg vprašanja sečnje lesa so na konferenci obravnavali tudi pogozdovanje v preteklem letu. Skupno so pogozdili 5031 golih gozdnih površin, za kar so rabili 20.419.820 gozdnih sadik. Skupni stroški za pogozdovanje so lani znašali 17.064.000 šilingov.

Okrajne gozdarske oblasti so se pritožile, da povzroča pri pogozdovanju precejšnjo škodo divjačina in to z drgnjenjem ob mlada drevesca in pojedanjem

mladih poganjkov, kar zmanjšuje pri kmetih veselje do pogozdovanja. Zaradi tega pravijo gozdarski strokovnjaki, da bodo uredili vse potrebno za zmanjšanje števila divjadi v naših gozdovih.

Ker pa je na Koroškem še veliko število manj rodovitnih planinskih površin, bodo ob sodelovanju gozdarskih oblasti s planinskim inspektoratom ukrenil vse potrebno, da bodo tudi te površine donosnejše, bodisi z intenzivnejšo obdelavo ali s pogozdovanjem, čemur pripisujejo gozdarski strokovnjaki velik pomen.

Za olajšanje transporta lesa iz manj dostopnih gorskih dolin in sotesk so zgradili 307,9 kilometra poti, ki še niso dokončno dogotovljene, 59,4 kilometra poti pa so pregledali in odobrili. Za sečnjo so s tem odprli 20.000 hektarjev gozdne površine.

Trst ali Videm središče avtonomne dežele Furlanije-Julijske krajine

Na Tržaškem, Goriškem in v Furlaniji zadnji čas živahno razpravljajo o name-ravani združitvi teh treh pokrajin v skupno avtonomno deželo s posebnim statutom.

Povojna italijanska ustava predvideva namesto centralistične ureditve države združitve pokrajin v avtonomne dežele, ki naj bi jih namesto dosedanjih prefektov upravljali od ljudstva izvoljeni predstavniki. Še posebej pa je v italijanski ustavi zasidrana možnost ustanovitve avtonomnih dežel s posebnim statutom za tiste pokrajine, ki se zaradi svojega posebnega zemljepisnega, gospodarskega ali narodnostnega položaja bistveno razlikujejo od ostalih pokrajin.

Po vojni so bile na tej podlagi ustanovljene že avtonomne dežele Sicilija, Sardinija, Trentinsko — Južno Tirolsko in Dolina Aoste. Sedaj pa je na vrsti še ustanovitev avtonomne dežele Furlanije — Julijske Krajine. Pri tem se pojavljajo velike težkoče predvsem zaradi tega, ker gre za vprašanje, kako spraviti v sklad različne interese posebno Trsta kot izrazito pomorskega trgovskega in industrijskega mesta z interesi videmske pokrajine z njenim izrazito poljedelskim značajem. Glavna sporna točka je za sedaj vprašanje, ali naj bi bil središče avtonomne dežele Trst ali Videm. Tržaški gospodarski krogi si ne morejo predstavljati drugega deželnega glavnega mesta kot Trst, do-

čim se videmski agrarni krogi zavzemajo za Videm (Udine) kot upravni sedež. Splošno pa poudarjajo potrebo, da bi morale posamezne pokrajine imeti v okviru avtonomne dežele čim večjo pokrajinsko samoupravo. V tej razpravi je še najmanj govora o bodoči vlogi Gorice, o možnostih njenega življenja in gospodarskega razvoja v nameravani združitvi teh treh pokrajin v skupno avtonomno deželo.

Zamisel avtonomne dežele Furlanije — Julijske Krajine je imela sprva izrazito politično ozadje. Ko je Italija takoj po vojni še upala, da bo obdržala v svojih mejah večji del bivše Julijske krajine in s tem mnogo slovenskega in hrvaškega prebivalstva, si je z združitvijo te pokrajine s Furlanijo hotela zagotoviti italijansko večino v deželi, kakor je s priključitvijo Trentinske k Južni Tirolski potisnila Južne Tirole v položaj manjšine. Ko pa je bil pretežni del slovenske Primorske in hrvaške Istre priključen Jugoslaviji, je s tem pravzaprav odpadel prvotni razlog za ustanovitev avtonomne dežele.

Za Slovence pod Italijo bi imela ustanovitev avtonomne dežele Furlanije — Julijske krajine — tako pišejo goriški in tržaški slovenski listi — predvsem ta pomen, da bi združeni v skupni upravni edini morda lažje branili svoje narodne interese in svoje pravice, ki bi morale biti na temelju italijanske ustave zajamčene s posebnim statutom.

„Krščansko nalogo so prepustili marksistom“

Zagotovilo italijanskega prosvetnega ministra Rossija, da bo zastavil ves svoj vpliv za pravično ureditev slovenskega šolstva v Italiji, so v slovenski javnosti z zadoščenjem sprejeli. Pred tem so se, kakor znano, tudi voditelji socialdemokratske stranke v Trstu v razgovorih s predstavniki slovenskih šolnikov strinjali s tem, da vladni osnutek šolskega zakona, ki ga vse slovenske organizacije in ustanove na Tržaškem, Goriškem in v Beneški Sloveniji zavračajo kot krivičnega, ne upošteva temeljnih določil italijanske ustave.

V tej zvezi je zanimiva ugotovitev, do katere prihaja v krščansko-socialnem duhu pisani in urejevani tržaški slovenski tednik »Novi list«. Ko z zadoščenjem ugotavlja, da so našli Slovenci v Italiji v borbi proti nepovoljnemu vladnemu šolskemu načrtu razumevanje pri tržaških socialdemokrati in pri njihovem prosvetnem ministru Rossiju, piše »Novi list«:

»Spričo tega moramo istočasno s pravo žalostjo pribiti dejstvo, da se ni našel niti na Tržaškem niti na Goriškem niti v vsej Italiji en sam katoliški vodilen človek, ki bi čutil potrebo, da se javno zavzame za enakopravnost Slovencev v šolstvu. To v bistvu izrazito krščansko nalogo so prepustili — marksistom! Zavoljo izjav, ki so jih tržaški socialni demokratje dali o slovenskem šolstvu, jih je Il Piccolo, politični zagovornik Krščanske demokracije, dne 4. februarja celo napadel.«

Ta ugotovitev kaže, da se slično kakor pri nas tudi v Italiji Slovenci v svojih prizadevanjih za enakopravno življenje ne morejo naslanjati na naklonjenost političnega klerikalizma, marveč se lahko nadejajo razumevanja in pomoči predvsem v vrstah demokratičnih in socialistično usmerjenih sil.

PO ŠIRNEM SVETU

Kairo. — Egiptovsko ministrstvo za finance je sporočilo odločbo o ukinitvi zaplembe 62 egiptovskih tvrdk, v katerih sodelujejo tudi osebe francoske in angleške narodnosti. Te tvrdke so bile pod skrbstvom od novembra lani, odkar se je začela angleško-francosko-izraelska agresija.

Tel Aviv. — Po nedeljski seji izraelske vlade so objavili poročilo, ki pravi, da je vlada proučila razvoj mednarodnih dogodkov v zadnjih dneh in da bo predstavnik vlade o njem poročal v parlamentu. Dobro obveščeni krogi zatrjujejo, da kažejo navodila, ki jih je poslala vlada izraelskemu delegatu v OZN, da se izraelsko stališče glede umika iz Gaze in iz egiptovskega dela Akabskega zaliva ni spremenilo.

Sofija. — Tu se je zaključil kongres Domovinske Fronte, v kateri je posebej poudarjena njena vloga v politični vzgoji ljudi in utrjevanju družbenega nadzorstva nad delom državnih in gospodarskih organov ter ljudskih svetov.

Bonn. — Sovjetsko veleposlaništvo v Bonnu je izročilo zahodnonemškemu zunanjemu ministrstvu noto, ki zahteva, naj bonnska vlada repatriira 8380 razseljenih ljudi, ki živijo na ozemlju Zahodne Nemčije in so sovjetski državljani. V noti je rečeno, da je sovjetska vlada poslala Adenauerjevi vladi doslej že dva seznama z imeni teh ljudi. Informacije o teh ljudeh je zbral sovjetski Rdeči križ.

London. — Kakor poroča londonski »Times«, se je v Angliji pojavil bencin na črni borzi, kjer ga prodajajo po dvakratnih cenah. Razni ljudje tudi ponarejajo kupone za racinirani bencin in jih kradejo, razen tega pa prihaja bencin v roke črnoborzijscem tudi iz garaž, katerih rezerv niso pregledali, ko so pred dvema mesecema odredili racionalizacijo bencina.

Johannesburg. — Policija je v glavnem mestu Južnoafriške Unije v zadnjem času aretirala 2000 domačinov, ker so bojkotirali mestni avtobusni promet iz protesta proti zvišanju voznini. Z aretacijami hoče vlada doseči, da se bo ljudstvo zopet vozilo z avtobusi in drugimi mestnimi vozili.

Atene. — Grška skupščina je odobrila konvencijo o preventivni zaščiti in boju proti nalezljivim boleznim, ki so jo lani sklenile tri balkanske države, namreč Grčija, Jugoslavija in Bolgarija.

Praga. — Češkoslovaška vlada je sklenila nujno povečati število rudarjev v rudnikih črnega premoga v Ostravi in Kladnu, največjih rudarskih revirjih v deželi. Prav tako je uredila vse potrebno, da bi se v rudnikih zmanjšalo izostajanje od dela. Te sklepe je vlada sprejela spričo nezadostne proizvodnje domačega premoga in zaradi manjše možnosti, da bi premog uvozili.

New York. — Delegacija ZDA, Velike Britanije, Avstralije in Kube so predložile sekretariatu Varnostnega sveta osnutek resolucije, po kateri naj bi predsednik Sveta švedski delegat Gunnar Jarring odpotoval v Indijo in Pakistan, da bi skušal ob posvetovanju z obema vladama najti ureditev kašmirskega vprašanja. Poročilo o svoji misli naj bi predložil Varnostnemu svetu do 15. aprila.

Pariz. — Francoski minister za vojko Bourges Maunoury se je ob svojem obisku v Londonu sestal z britanskim ministrom za vojsko Sandysom. Oba ministra sta govorila o tem, da se bosta Velika Britanija in Francija lotili priprav na skupno proizvodnjo na daljavo vodenih izstrelkov. Glavna ovira je zaenkrat še vedno pomanjkanje strokovnjakov in specialistov za to novo vrsto orožja. Zatrjujejo, da ni mogoče v celoti uporabljati ameriških izkušenj na tem področju.

Varšava. — Novi poljski proračun za narodno obrambo bodo zmanjšali za dve milijardi zlotov. To naj bi pripomoglo k izboljšanju življenjske ravni prebivalstva.

Knjige in časopisi širom sveta

Očitno zrcalo civilizacijske stopnje kakšne dežele je brez dvoma količina in naklada knjiž ter časopisov. Statistične podatke o številu natisnjenih knjiž v 57 državah sveta je objavila v svojem letnem poročilu ustanova OZN za znanost in kulturo. Ustanova je tisk razdelila na naslednje stroke: umetnost in književnost, socialne znanosti vključno filozofija, sociologija, zgodovina, politika, zemljepisje, prirodoslovne in druge vede.

Lani je bilo največ knjiž s področja književnosti in umetnost izdanih v Sovjetski zvezi. Izšlo je namreč 73.500 različnih publikacij. Sledila je Japonska z 19.337 knjigami in Anglija z 19.188 publikacijami. V Zahodni Nemčiji so natisnili 16.240 knjiž, v Združenih državah Amerike 11.901, v Franciji 10.662, v Italiji 8.514.

V Rusiji obravnava skoraj polovica vseh knjiž socialna vprašanja. Tudi v Romuniji in Bolgariji izdajo 34 odstotkov tovrstnih knjiž. Na Kitajskem znaša odstotek sociološke literature 53, na Češkoslovaškem 61, na Madžarskem 43, na Poljskem 78 in v Jugoslaviji 38 odstotkov. V Franciji in Italiji natisnejo procentualno največ knjiž leposlovne in umetniške vsebine, prvo mesto pa zajema Grčija, kjer znašajo leposlovne in umetniške publikacije kar celih 75 odstotkov vseh v tej državi izdanih knjiž.

Glede periodičnega tiska zajame poročilo 140 držav, kjer je številčno na prvem mestu spet Sovjetska zveza z 19.000 časopisi v skupni nakladi 44 milijonov izvodov. Naklada pa je višja v Združenih državah Amerike, kjer izhaja 1765 časopisov v skupni nakladi 55 milijonov izvodov.

Berejo pa po teh ugotovitvah največ Angleži. V skupni nakladi 29 milijonov izvodov izdajajo 114 dnevnikov. To kaže, da pride na vsakih 1000 prebivalcev 570 časopisnih izvodov. V Sovjetski zvezi pride na 1000 prebivalcev 205 izvodov. V Luksemburgu odpade na vsakih 1000 prebivalcev 482 izvodov dnevnega in drugega tiska, na Švedskem 459, na Norveškem prav tako 459, na Nizozemskem 438, v Belgiji 383, na Danskem 381, v Švici in na Finskem po 338, v Islandiji 390, na Japonskem 400, v Novi Zelandiji 358, v Zdru-

ženih državah Amerike 339 itd. V Afriki prednjači Egipt, kjer izhaja 50 časopisov, kljub temu pa odpade na 1000 prebivalcev samo 25 izvodov. Na Kitajskem izhaja 767 dnevnikov, ki skupno dosežejo le 8 milijonov naklade in pride na 1000 prebivalcev samo 18 izvodov. V Indiji izhaja 578 časopisov s skupno 2-milijonsko naklado. Na 1000 prebivalcev pride 8 izvodov.

12-mesečna sezona celovškega gledališča

Pred nedavnim smo poročali o težavnem položaju, v katerem se je poleg drugih provincialnih gledališč znašlo tudi celovško Mestno gledališče, ko so na Dunaju zagrozili, da bodo ukinili ali vsaj zmanjšali državno dotacijo tovrstnim kulturnim ustanovam v posameznih zveznih deželah. Šele na podlagi odločnih korakov s strani gledališkega osebja in koroške deželne vlade je bila celovškemu gledališču zagotovljena podpora tudi za bodoče in se je gledališki odbor pred nekaj dnevi baval v vprašanji v zvezi z gledališko sezono 1957/58. Pod predsedstvom deželnega svetnika Tome so sklenili, da bo trajala sezona tudi škrat celih 12 mesecev, kar bo bistven prispevek k celotni zaposlitvi umetniškega in tehničnega osebja, hkrati pa bo s tem zagotovljen gledališko-umetniški program tudi za mesece, ko je naša dežela privlačna točka za številne tujce in letoviškarje.

Letošnje Levstikove nagrade

V navzočnosti številnih kulturno-prosvetnih delavcev in predstavnikov so zadnji teden podelili v Mladinski knjigi v Ljubljani letošnje Levstikove nagrade za najboljša mladinska literarna in poljudnoznanstvena dela ter za najboljše mladinske ilustracije v preteklem letu.

Žirija je imela v pretresu številna dela cele vrste pisateljev, pesnikov in ilustratorjev, ki so v preteklem letu pomnožili izbor mladinske književnosti, končno pa se je odločila za naslednje umetnike:

Prvo nagrado v znesku 100.000 dinarjev za najboljšo domačo mladinsko izdajo je podelila pisatelju Mišku Kranjcu za povest »Čarni nasmeh«; drugo nagrado v znesku 50.000 dinarjev je prejela pisateljica Ela Peroci za zbirko pravljic »Tisočkratlepa«.

Prvo nagrado za mladinske ilustracije je prejel akademski slikar France Mihelič za ilustracije v knjigi Mire Miheličeve »Štirje letni časi«; drugo nagrado je žirija prisodila akademskemu slikarju Maksimu Sedeju za ilustracije v Langusovi knjigi »Potovanje v tisočera mesta«, pohva-

Na svetu pa so še dežele, kjer pride komaj po en izvod časopisa na 1000 ljudi. Tako je na primer v Liberiji in podobno v Francoskem Togu in Holandski Novi Gvineji, v Kamerunu, Etiopiji, Rodeziji in Ugandi. Je pa na svetu tudi 47 dežel ali držav, kjer sploh ne izhaja noben list; v veliko čudo je med temi tudi Kneževina Monaco, kjer se srečava najboga-tejša družba sveta.

Omenjeni sklep pa ima poleg svojih dobrih lastnosti tudi senčno stran: na seji so namreč razpravljali, da bo za višje izdatke, nastale vsled podaljšane gledališke sezone, treba najti tudi primerna kritja, in sicer potem višjih dohodkov in z odgovarjajočim varčevanjem. V koliko bo to vplivalo na višino vstopnine, poročilo o seji ne omenja, pač pa o tem že ugibajo v zainteresiranih krogih, kjer tudi poudarjajo, da bi vsako tako zvišanje neugodno vplivalo na število obiskovalcev in s tem v bistvu na dohodek. Mero-dajni činitelji bodo pač morali najti rešitev, ki bo zadovoljila obe strani: da bodo na eni strani s kvalitetnim in privlačnim programom zagotovljeni čim višji dohodki, na drugi strani pa z nizko vstopnino čim širšim plastem ljudstva odprta možnost za obisk gledališča.

lila pa je tudi njegove ilustracije v knjigah Mateja Bora »Ropotalo in ptice« in »Pastirček«.

Za poljudno-znanstvena mladinska dela prve nagrade niso podelili, drugo pa je prejel profesor Janez Matjašič za delo »Iz življenja najmlajših«.

Nagrada za najboljši jugoslovanski roman

Redakcija beograjskega tednika »NIN« je pred dnevi že v tretje podelila nagrado za najboljši jugoslovanski roman v letu. Letošnjo nagrado je žirija prisodila srbskemu pisatelju in pesniku Oskarju Daviču za njegov roman »Beton in kresnice«, ki ga bomo v kratkem dobili tudi v slovenskem prevodu.

Nagrada »NIN« je najvišje tozadevno priznanje in povezano tudi z denarno nagrado v višini 300.000 din. Prvo tako nagrado je pred dvema leti prejel Dobrica Čosić za roman »Korenine« (v slovenskem prevodu ga lahko naročite v »Naši knjigi«), lani pa Mirko Božić za roman »Neizjokani«.

KULTURNE DROBTINE

Nagrade za umetnike

Na predlog posebnega umetnostnega odbora podeli zvezno ministrstvo za pouk vsako leto gotovo število tako imenovanih umetnostnih nagrad republike Avstrije. Za leto 1957 bodo te nagrade prejeli naslednji umetniki: graški pisatelj dr. h. c. Franc Nabl, dunajska skladatelj prof. Hans Erich Apostel in prof. Otto Siegel ter graški slikar prof. Alfred Wickenburg. Nagrade, ki pomenijo priznanje za celotno dosedanje delo nagrajencev, bodo izročili v okviru posebne slavnosti.

Prvi kongres azijskih književnikov

Okrog 200 književnikov iz 14 azijskih dežel se je sestalo v indijski prestolnici New Delhi na prvem kongresu azijskih književnikov. Ta sestanek azijskih pisateljev je bil prvi te vrste v zgodovini in so se ga udeležili tudi številni gostje iz posameznih evropskih dežel. Dejansko pomeni ta kongres — kakor je izjavil generalni tajnik kongresa indijski pisatelj dr. Mulk Radž Anand — samo začetek velikopotezne akcije za zbližanje ustvarjalnih umetnikov v vsej Aziji.

Novo Schillerjevo gledališče

V zapadnonemškem mestu Mannheim, ki slovi po večstoletni gledališki tradiciji, so na ruševinah bivšega gledališča postavili novo Schillerjevo narodno gledališče. Stavba je zgrajena v modernem slogu in opremljena z najnovejšimi izsledki gledališke tehnike, razpolaga pa z dvema dvoranama, katerih velika obsega 1200, druga pa 600 sedežev. Novo mannheimsko gledališče je eno najlepših novih gledališč v Evropi.

Dostojevskijeve »Bele noči« tudi v filmu

Filmska družba, ki so jo ustanovili najbolj znani italijanski filmski ustvarjalci z Luchinom Viscontijem na čelu, bo v atelejih Cinecitta v Rimu snemala film »Bele noči«, za katerega sta po istoimenskem romanu ruskega pisatelja Dostojevskega napisala scenarij Luchino Visconti in Suso Cecchi. Visconti bo vodil tudi režijo, v glavnih vlogah pa bodo nastopili Maria Schell (ki jo poznamo iz avstrijsko-jugoslovanskega filma »Poslednji most« — op. ured.), Marcello Mastroianni (eden izmed ustanoviteljev navedene filmske družbe) in Jean Marais.

Dr. MIRT ZWITTER

Južna Tirolska — manjšinski problem Nemcev

(Ob desetletnici italijansko-avstrijskega sporazuma v Parizu)

Italija se je tej zahtevi odločno in uspešno uprla predvsem s sklicevanjem na svoj »doprinos« k zmagi zaveznikov nad Nemci, kar je lahko dokazovala s kapitulacijo 8. septembra 1943. Na tretji konferenci zunanjih ministrov štirih velesil v Londonu je bila dne 30. aprila 1946 zavržena avstrijska zahteva po priključitvi Južne Tirolske, obljubljeno pa je bilo morebitno »razmišljanje o malih mejnih korekturah«. Tudi to zahtevo je Avstrija postavila in predlagala priključitev Puštarske doline in kotline z mestom Brixen, da bi bila dosežena povezava med Severno Tirolsko in Vzhodno Tirolsko. Šlo je za ozemlje 3.080 kvadratnih kilometrov s 84.000 prebivalci. Vendar je bila tudi ta zahteva Avstrije na zasedanju zunanjih ministrov Bevin, Bidaulta, Byrnesa in Molotova dne 24. junija 1946 dokončno zavrnjena.

Konferenca 21 držav za sklepanje mirovne pogodbe z Italijo, ki je pričela 29. julija 1946 v Parizu, je ponovno doživela obisk avstrijske delegacije, pomnožene z zastopniki iz same Južne Tirolske, da bi vnovič bilo doseženo razpravljanje o pripadnosti Južne Tirolske. Ni pa prišlo do tega. Ne glede na to je

stik s posameznimi delegacijami dovedel do diplomatskih korakov predvsem angleške vlade, ki so dosegli po daljših pripravah direktna pogajanja med Italijo in Avstrijo ter končali s podpisom pariškega sporazuma med zunanjima ministroma Italije in Avstrije dr. Alcідom De Gasperiem in dr. Karlom Gruberjem dne 5. septembra 1946.

Z odločitvijo štirih zunanjih ministrov na zasedanju v Washingtonu 4. decembra 1946 je bil dodan členu 10 italijanske mirovne pogodbe poseben odstavek, ki je sankcioniral ta avstrijsko-italijanski dogovor ter ga kot poseben dodatek IV. priključil mirovni pogodbi. S svečano ratifikacijo mirovne pogodbe z dne 10. februarja 1947, ki jo je sprejel italijanski parlament dne 31. julija 1947, je potrdila dogovor tudi zakonodajna oblast Italije. Istotako ga je odobril tudi pristojni odbor avstrijskega zveznega parlamenta dne 3. oktobra 1946, vendar z izrecnim pri-stavkom, da ta odobritev ne pomeni, da bi se Avstrija odpovedala Južni Tirolski.

Pariški dogovor De Gasperi-Gruber z dne 5. septembra 1946 je danes glavna osnova manjšinske zaščite za Južne Tirolce. Okoli njegove razlage po črki in

duhu ter o njegovi izvedbi s pomočjo potrebnih izvedbenih zakonov gre vseh deset let do danes debata, prepir in borba Južnih Tirolcev — čeprav neredko prizadeji (in še pogostejše njihovi avstrijski in nemški zaščitniki) kaj radi streljajo tudi preko tega cilja.

Besedilo pariškega sporazuma z dne 5. septembra 1946

1. Nemško govorečim prebivalcem province Bozen ter sosednih dvojezičnih naselij province Trident se bo zajamčila popolna enakopravnost s prebivalci italijanske govornice v okviru posebnih ukrepov za zavarovanje narodnostnega značaja ter kulturnega in gospodarskega razvoja nemško govorečega dela prebivalstva.

V skladu z že podvzetimi ali zakoniti-mi ukrepi, ki se pripravljajo, bo dano državljanom nemškega jezika predvsem naslednje:

- osnovni in srednješolski pouk v materinskem jeziku;
- enaki položaj nemškega in italijanskega jezika v javnih uradih in javnih listinah ter pri dvojezičnem označenju krajevnih označb;
- pravica, da se zopet obnovijo v zadnjih letih poitalijančena rodbinska imena;

d.) enakopravnost glede nastavitve v javne urade, da se doseže sorazmernejše razmerje razdelitve mest med obema narodnostnima skupinama.

2. Prebivalstvu zgoraj omenjenih krajev se bo dalo izvajanje avtonomne regionalne zakonodajne in izvršne oblasti. Okvir za izvajanje teh ukrepov za avtonomijo se bo določil v posvetovanju tudi z domačimi nemško govorečimi predstavniki.

3. Z namenom, da se ustvarijo dobri sosedski odnosi med Avstrijo in Italijo, se obveže italijanska vlada, da bo v posvetovanju z avstrijsko vlado tekom enega leta po podpisu te pogodbe:

- v duhu naklonjenosti in širokogrudnosti revidirala vprašanje opcij za državljanstvo, ki izvirajo iz dogovora Hitler-Mussolini iz leta 1939;
- dosežen dogovor z namenom medsebojnega priznanja veljave gotovih akademskih naslovov in univerzitetnih diplom;
- izdelan dogovor za prosti osebni in to-vorni prehodni promet med Severno in Vzhodno Tirolsko po železnici ter v čim širšem obsegu tudi po cesti;
- sklenila posebne dogovore za olajšanje razširjenega obmejnega prometa in krajevne zamenjave določene množine značilnih produktov in blaga med Avstrijo in Italijo.

(Nadaljevanje sledi)

Poslovilni večer tečajnic na Gori pri Zgornji vesci

Se teden dni po pestri razstavi šiviljskih izdelkov so tečajnice pri Košarju na Gori pridno izpopolnjevale svoje strokovno znanje. Za končni zaključek pa so priredile pristrčen poslovilni večer in spet se je izkazalo, kako je bilo okoliško prebivalstvo povezano s tem dogajanjem v kraju in mu pripisovalo ter priznavalo koristen pomen. Tudi k poslovilnemu večeru, ki je bil preteklo soboto, se je zbralo mnogo gostov, da so prisostvovali še zadnjemu dejanju tečaja. V skupino tečajnic in drugega občinstva so se pomešali med drugimi domači župan g. Einspieler, podpredsednik Slovenske prosvetne zveze Janko Ogris in predstavnica Zveze slovenskih žena Hilda Ogrisova.

Pravzaprav bi bil moral biti večer ganljivega značaja. Tečajnice, ki so se v minulih tednih v skupnem prizadevanju spoznavale in skovale med seboj odkrito tovarištvo, so se razhajale, poslavljale pa so se tudi od svoje učiteljice, tovarišice Ančke Šušu, ki si je v dnevih dela znala osvojiti predanost in naklonjenost vseh. Ta poslovilni večer pa seve ni pomenil konec vsega, temveč zagotovitev trajnih vezi tovarištva in vzpodbudo za požrtvovalno dejavnost v bodočnosti.

Po primernem okrepčilu, ki pač spada k takemu večeru, je spregovoril župan g. Einspieler in se predvsem zahvalil voditeljici tečaja za njeno uspešno prizadevanost, ki so jo lahko vsi opazovali med te-

čajem. Za njim je spregovorila tovarišica Hilda Ogrisova in izrazila svoje veselje o tako zadovoljivem in uspešnem poteku tečaja, ki je uspel kljub temu, da so ga z gotove strani skušali preprečiti. Med drugim je bodrila tečajnice k slogi in skupnem delu na vasi ter k predanosti slovenskemu ljudstvu. V skupnem delu in ustvarjanju uspehi v korist blaginje na vasi ne bodo izostali. Končno je povzel besedo podpredsednik SPZ Janko Ogris in prav

tako naglasil pomen medsebojnega razumevanja, ljubezni in sloge ter polagal tečajnicam na srce, da postanejo dobre in zveste gospodinje, matere-vzgojiteljice, ker od teh je naša bodočnost v veliki meri odvisna.

Tečajnice so svoji voditeljici poklonile v slovo lepo darilo ter ji zapele pesmico. Nato je sledila sproščena in pristrčna domača družabnost in je poslovilni večer minil v najlepši harmoniji.

Pevski zbor SPD „Zarja“ iz Železne Kaple v Črni

Preteklo soboto in nedeljo je moški pevski zbor SPD „Zarja“ iz Železne Kaple gostoval v Črni v Mežiški dolini. Zbor je vodil pevovodja Vladimir Prušnik. Zbor obstoja šele dve leti in je pod sposobnim vodstvom mladega Prušnika dosegel lepo kvaliteto pevsko višino, kar je razveseljivo predvsem zaradi tega, ker združuje zbor same mlade moči, poklicno kmečke fante in delavce, ki prebivajo v zelo oddaljenih krajih kapelških grap in hribov ter so zaradi tega vaje zelo otežkočene. Kljub temu pa prihajajo fantje k vajam z veseljem in z vso požrtvovalnostjo zmagujejo vse težkoče, ker ljubijo domačo pesem in se zavedajo pomena slovenske pevske umetnosti na Koroškem.

Z veseljem so se odzvali povabilu DPD »Svoboda« v Črni in se ob koncu minulega tedna podali na gostovanje. O njihovem gostovanju pa naj na kratko govori pismo, ki ga je v imenu Črnanov napisal Ivan Srebnik. Med drugim piše: »Pevski zbor SPD „Zarja“ v Železni Kapli je najprej nastopil v Delavskem prosvetnem domu v Žerjavu, nato pa v Črni. Ob nabito polnih

dvoranah nam je pevski zbor predstavil mladi 22-letni pevovodja Vladimir Prušnik. Čeprav obstoja pevski zbor šele dve leti in ga predstavljajo sami mladi ljudje, je s petjem navdušil vse, ki so ga poslušali. Zares vse priznanje mlademu pevovodji in mladim pevcem, ki nadaljujejo staro slovensko tradicijo na Koroškem. Pri nas v Sloveniji, ki imamo vse pogoje za vaje in nastope, smo tem bolj veseli te dejavnosti na Koroškem, ko se kljub raznim zaprekam prizadevajo in z vno gojijo slovensko pevsko kulturo. V Mežiški dolini se bomo potrudili, da bomo obisk nadarjenim pevcem iz Železne Kaple in tamšnjemu prebivalstvu vrnil, veselilo nas pa bo, če bomo mogli pevski zbor SPD „Zarja“ spet poslušati s prekipevajočimi srci, kot smo ga sedaj.« Ob koncu pa pravi: »Mladim pevcem še to-le: Čim bolj se držite nadarjenega mladega pevovodje Vladimirja Prušnika in vaš pevski zbor bo nekoč lahko v ponos koroškim Slovencem.«

Pevskemu zboru SPD „Zarja“ v Železni Kapli k temu uspehu iskreno čestitamo!

Želje obmejnega prebivalstva

Kakor bržkone povsod drugod, tako smo tudi v obmejnem kraju pri Pliberku z veseljem in zadovoljstvom vzeli na znanje, da so znižane cene za vize za potovanje v Jugoslavijo. Veliko ljudi med obmejnimi prebivalstvom tu- in onstran meje pa je zainteresiranih na malem obmejnem prometu. Iz prejšnjih časov že obstojajo med obmejnimi prebivalstvom številne vezi sorodstva in medsebojnega poznanstva. Naravno je, da se sorodniki in znanci želijo večkrat obiskati, se pozdraviti ter si med seboj izmenjati misli. Kakor znano, obstoja neke vrste mali obmejni promet po gleichenberškem sporazumu. Ugodnost mejnega prehoda velja

predvsem za dvolastnike, drugače pa je omejen za posebne primere, kakor hudo obolenje kakšnega sorodnika ali primer smrti in podobno. To je seve zelo malo, ker ne gre, da bi bili tete ali strici na tej ali oni strani meje vedno po potrebi bolni, da bi jih mogli obiskati. Neugodno je tudi, da z obmejno propustnico ni dovoljeno prekoračiti meje tudi v nedeljah, kar je za mnoge zelo nepripravno, ker je treba odpotovati že v soboto, vrniti pa se je mogoče šele v ponedeljek. Ljudje pa imajo najbolj čas v nedeljah, kar bi povsem zadostovalo za enodnevne obiske. Zeleti bi bilo, da bi to omejitev od-

Radiše

Večerja, ki smo si jo privoščili minulo nedeljo zvečer, ni bila vsakdanjega značaja, temveč skupen poskusni obed, ki so ga nam pripravile tečajnice kuharskega tečaja.

Kakor znano, traja pri nas že četrti teden kuharski tečaj, kjer se tečajnice pod vodstvom svoje voditeljice Ančke Kokotove učijo kuharskega znanja, ki je pravzaprav tudi umetnost. Teh nekaj tednov ni dolgo, toda že so si gojenke osvojile toliko sposobnosti, da so hotele tudi gostom pokazati, kaj že znajo. In zares, povabile so okoličane na poskusno jed. Vreme je bilo skrajno neprijetno in pričakovati bi bilo, da bo vsak ostal raje doma, kakor pa da bi se podal v gostilno k Mežnarju, kjer je bila prireditel. Toda Radišani so prišli v takem številu, da je bil gostilniški prostor skoroda premajhen. Petinšestdeset gostov so našli, kar pomeni lepo in častno število.

Ko so pričele tečajnice streči, reči moramo, da so po vseh pravilih servirale, so postali gostje pozorni in neučakljivi, kako jim bodo tekle predložene dobrote kuharske iznajdljivosti in sposobnosti. Ni naša navada, da bi preveč radi hvalili, toda tukaj moramo izreči vse priznanje in pohvalo ter naše občudovanje, da so se tečajnice v kratkem času že tako usposobile v kuharski stroki. To dejstvo je pripisati marljivosti in prirodnim nadarjenostim vsake posamezne tečajnice in sposobnosti voditeljice, ki je znala vzbuditi pri vseh gojenkah zanimanje za to za vsako dekle in ženo prekoristno stroko.

Po izdatni in okusni večerji pa je naš Šimej s svojimi pevci in pevkami z lepim prepevanjem domačih pesmi nad vse prijetno poživil večer. Med vsemi je nastala pristrčna in iskrena družabnost, ki je trajala v pozne nočne ure.

Ker smo se že na tem večeru tako dobro imeli, opozarjamo ob tej priložnosti tudi na razstavo in zaključno prireditev, ki bo predvidoma na pustno nedeljo. Upamo, da bo takrat lepo vreme in pričakujemo, da se bomo pri tej priložnosti v zelo obilnem številu od blizu in daleč srečali na naših sončnih Radišah.

pravili in tako ustregli vsestransko izraženim željam.

V tisku beremo, da je na italijansko-jugoslovanski meji zelo razgiban in sproščen obmejni promet. Število potnikov, ki se poslužujejo ugodnosti videmskega sporazuma o malem obmejnem prometu, je zelo visoko in stalno narašča. Tudi na tej avstrijsko-jugoslovanski meji želi prebivalstvo na obeh straneh, da bi določbe o malem obmejnem prometu razširili in olajšali.

Velika pomanjkljivost je, da na železniški progi med Pliberkom in Prevaljami še vedno ni urejen osebni potniški promet. Za potnike, ki se pripeljejo z vlakom v Pliberk in hočejo v Jugoslavijo, nastane težak problem, kako zmagati številne kilometre pešpoti preko meje, ker ni pravega in rednega prometnega sredstva. S pliberške postaje na mejo je dobre 4 kilometre, od meje do Prevalj pa okoli 6 kilometrov. Lahko si je predstavljati, da takšno potovanje ni prijetno, posebno še, če prenaša potnik kakšno prtljago in če so med potniki otroci ali starejši ljudje. Ob neugodnem vremenu pa je zadeva še bolj mučna. Čudno je, zakaj tako dolgo ni mogoče tudi na tem sektorju urediti železniškega potniškega prometa. Preko jugoslovanskega ozemlja vozi dnevno dvakrat obestransko motorni vlak iz Celovca v Wolfsberg. Ali ne bi mogli enemu izmed teh vlakov priklopiti poseben vagon do Dravogradu in nazaj, kjer bi se lahko prevažali potniki, ki potujejo v Jugoslavijo in obratno. Zdi se mi, da bi to ne bilo tako nemogoče in potovanje bi bilo tudi na tem mejnem prehodu ugodnejše.

Nekoliko statističnega drobiža iz Celovca

Direkcija zvezne policije v Celovcu navaja v svojem letnem poročilu, da je znalo stanje prebivalstva v glavnem mestu ob koncu leta 1956 68.251 oseb, med temi 3324 izozemcev. V območju zvezne policije v Celovcu deluje 416 uslužbenčev in policijskih uradnikov, ter obsega njihovo službeno področje 5657 hektarjev s 751 cestami.

V minulem letu je kriminalistika odraščila znatno upadla, kar pripisujejo ustaljenemu in rednemu zaslužku. Mnogo skrbi in dela pa so povzročili policiji mladostniki, ki so zakrivali kazniva dejanja. Na dnevnem redu so bile predvsem tatvine motornih vozil in koles, kakor tudi tatvine drugih predmetov, da bi prišli do denarja. Mladostni so se v več primerih združevali v pravcate organizirane tolpe. Rekord pri tatvinah koles je dosegel neki šolar, ki je pokradel kar 32 koles, neki drugi pa jih je imel na vesti 30. Vselej za vozačenje je gotovo močan nagon pri mladostnikih, da krađejo vozila. Na drugi strani pa prevladuje težnja, da bi na tatvinski način prišli do denarja in tako utešili strast po raznih nasladah. Vedno spet pa poudarjajo, da vzbujajo pri mladostnikih nagnjenje do kriminala branje kvarne plaže, obiskovanje pustolovskih filmov in vpliv slabe tovarišije. Starejši letniki so zakrivali več goljufij in so mnogo lahkomišelnih ljudi oplakali za lepe vsote. Nadzorstvena komisija za cene je zaradi prekoračenja cen naložila kazni v skupnem znesku 10.959 šilingov.

Kriminalni oddelek je imel v minulem

letu opravka z enim primerom umora in enim primerom poizkušene umora. V 86 primerih je morala policija nastopiti zaradi ropov, npravnstvenih zločinov, hudih telesnih poškodb in podobnih dejanj. V 27 primerih je šlo za izsiljevanje in nevarne grožnje, 24 oseb se je nasilno zoperstavilo poslujočim policijskim organom. V 297 primerih se je morala policija ukvarjati s tatvinami, pri teh s 112 tatvinami avtomobilov.

V Celovcu izhaja 65 vrst periodičnega tiska, med tem 4 dnevnik, 14 tednikov, 28 mesečnikov, 1 polmesečnik in 18 vrst drugega tiska.

Motornih vozil je bilo pri policijski direkciji ob koncu leta 1956 prijavljenih 8179, med temi 3879 osebnih avtomobilov, 2464 tovornih avtomobilov, 25 mestnih in 14 zasebnih omnibusov, mopedov pa navajajo 1007.

... in iz Beljaka

Beljak je imel 31. decembra 1956 32.191 prebivalcev, od tega 794 tujcev. Leta 1956 se je v tem mestu rodilo 1546, umrlo pa je 626 oseb.

Prvega januarja 1957 je bilo v Beljaku javljenih 3209 motornih vozil, to je 214 več, kakor leta 1955. Od javljenih motornih vozil je 1191 osebnih avtomobilov, 497 tovornjakov, traktorjev in omnibusov, 1419 motornih koles in 508 mopedov. 77 vozačem motornih vozil so odvzeli dovoljenje za vožnjo, od teh 33 zaradi pijančevanja. Število prometnih nesreč v pre-

teklem letu znaša 669, to je za 65 nesreč manj, kakor leta 1955.

K delokrogu policijskega komisariata v Beljaku spada tudi obmejno kontroliranje na prehodih Podkloster, Vrata — Megvarje, Področica. V preteklem letu so na teh prehodih kontrolirali vsega skupaj 2.912.539 oseb. Že samo na mejnem prehodu Vrata — Megvarje so policijski organi kontrolirali 1.710.300 potnih listov. V Področici, kjer se nahaja kontrolna postaja za potnike z železnice, so kontrolirali v preteklem letu 274.382 oseb, ki so potovale v Jugoslavijo ali preko Jugoslavije v druge balkanske dežele. Obmejni promet, tako v Jugoslavijo kakor tudi v Italijo, se je na območju beljaškega policijskega rajona povečal za cela 102 odstotka v primerjavi z letom 1953, v primerjavi z letom 1954 za 62 odstotkov in v primerjavi z letom 1955 za 21 odstotkov. Posebno številni je bil promet z motornimi vozili na mejnem prehodu Vrata — Megvarje, kjer so v preteklem letu kontrolirali 438.226 avtomobilov, to je za 167 odstotkov več, kakor leta 1953.

Beljaška policija je v svojem delokrogu zabeležila tudi 1708 kaznivih dejanj; od tega 151 goljufij in 606 tatvin in druga kazniva dejanja. Pri 1320 kaznivih dejanjih je policija storilce odkrila, med njimi je bilo 1236 Avstrijcev in 84 izozemcev. Pri 1135 kaznivih dejanjih, ki se nanašajo na tatvine in sleparije, je bilo udeleženih 67 otrok do 14 leta starosti, 141 mladoletnikov do 18 let in 1112 moških in žensk nad 18 let.

KOLEDAR

Petek, 22. februar: Sv. Peter s.
Sobota, 23. februar: Peter D.
Nedelja, 24. februar: Matija
Ponedeljek, 25. februar: Valpurga
Torek, 26. februar: Matilda
Sreda, 27. februar: Gabriel
Četrtek, 28. februar: Roman

Ceste bodočnosti

Ali že veste...

Danes vozijo po cestah Amerike 51 milijonov osebnih ter 10,3 milijona tovornih avtomobilov. Zato so začeli že pred nekaj leti graditi tako imenovane »ekspresne ceste«, ki omogočajo hitrejši prevoz na daljših proгах. Razbremenjujejo ostale ceste in nenazadnje zmanjšujejo število nesreč. Statistike so namreč pokazale, da se na cestah, ki nimajo nobenih križišč, dogaja za polovico manj prometnih nesreč, kot na ostalih cestah.

V decembru leta 1956 so imeli v Združenih državah Amerike 9420 kilometrov ekspresnih cest. Pomen teh cest je predvsem v tem, da ne poznajo nobenih križišč. V vsej dolžini takšne ekspresne ceste ni niti enega prometnega znamenja, ki bi kakorkoli zaviralo promet. Kadar je dovoljena na taki cesti uporaba vseh vozil (torej osebnih in težkih avtomobilov), potem govorijo Američani o »freeway«, kadar pa je dovoljena na taki cesti samo uporaba osebnih avtomobilov, potem govorijo Američani o »parkeay«.

Dve tretjini celotne mreže ekspresnih cest je prostih vsakršnih pristojbin, medtem ko spada 2660 kilometrov med tako imenovane »toll highways«, to so ceste z mitnico. S pristojbinami, ki jih pobirajo od uporabnikov teh cest, gradijo nove ekspresne ceste. Verjetno pa bodo v kratkem tudi te ceste oproščene vsakršnih pristojbin, če bo ameriški kongres sprejel veliki Eisenhowerov načrt za gradnjo novih cest. Ta načrt namreč predvideva, da bo krila 90 odstotkov stroškov za gradnjo novih cest ameriška zvezna vlada.

Ameriške zvezne ceste, ki bodo po tem načrtu znatno razširjene in izboljšane, obsegajo danes sedmino vseh cest v Ameriki. Strokovnjaki pa trdijo, da bo le majhen odstotek teh cest dosegel ogromnemu porastu prometa v naslednjih desetih letih. Predsednikov načrt namreč predvideva mrežo cest, od katerih je le 11.200 km dvotirnih, 45.000 km štirirnih, 3700 km pa celo šestirnih. Razen tega so strokovnjaki mnenja, da je treba za obnovo obširnih cest vložiti nadaljnjih 75 milijard dolarjev, da bi zmogle promet v letu 1970. Pri večini teh cestnih gradenj bo do 50 %

Novo zdravilo za alkoholike

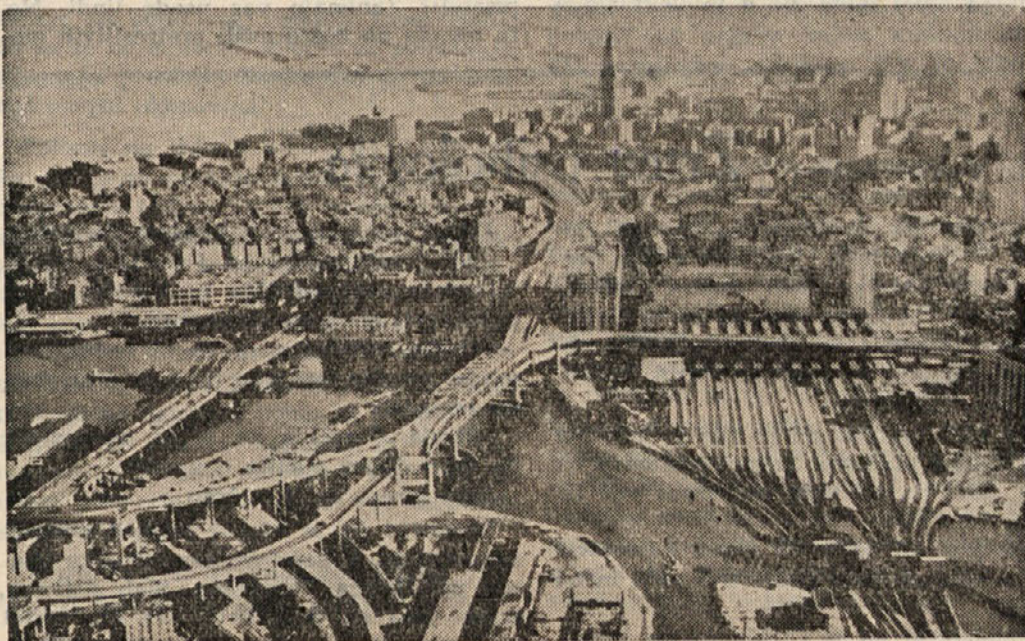
V Kanadi so dali v promet nov preparat za pobijanje alkoholizma. To zdravilo, imenovano temposil, izkove stud proti alkoholu, je pa brez slehernih neprijetnih posledic. Če pa oseba, ki je užila to protialkoholno sredstvo, ponovno začne piti, nastanejo v njegovem organizmu neprijetne reakcije. Zdravniki pravijo, da je novo zdravilo še učinkovitejše, kot pa doslej že poznani preparat antabus.

stroškov krila zvezna vlada. Te velike stroške naj bi zvezna vlada krila iz zvišanega davka za gorivo, avtomobilske gume, tovornjake, prikolice in avtobuse.

Največja dovoljena brzina na ekspresnih cestah je 85 do 105 kilometrov na uro in policija skrbno nadzoruje vozila celo z radarskimi napravami, da hitrosti ne prekoračijo. Ta neprestana policijska kontrola je tudi mnogo pripomogla k temu, da je vožnja po ekspresnih cestah mnogo varnejša, kakor po ostalih cestah.

Najlepša med ekspresnimi cestami je brez dvoma cesta New York — Buffalo,

ki je s svojimi 680 kilometri tudi najdaljša »mitniška« cesta na svetu. Računajo, da se bo peljalo letos po njej 50 milijonov avtomobilov in da bodo znašali dohodki na mitnini preko 28 milijonov dolarjev. Čez štiri leta bo promet na tej cesti predvidoma narasel na 82 milijonov vozil, leta 1975 pa po mnenju strokovnjakov celo na 110 milijonov. Dohodki se bodo torej zvišali na 46 oziroma na 71 milijonov dolarjev. Stroški gradnje te orjaške ceste, ki so znašali 580 milijonov dolarjev, bodo torej še pred letom 1970 popolnoma povrnjeni.

Ameriško pristaniško mesto Boston, ki šteje 791.000 prebivalcev, je rešilo vprašanje stalno naraščajočega prometa na ta način, da je dalo zgraditi avtomobilske ceste na stebrih. Take ceste peljejo čez glavne prometne žile in tako razbremenijo glavne ceste. Promet je hitrejši in varnejši.

Električni stol

Zaradi praktične izvedbe izmeničnega toka visoke napetosti je prišlo konec prejšnjega stoletja do hudega konkurenčnega boja med Edisonovo tvrdko, ki je prevladovala nad tržiščem istosmernega toka, in podjetjem Georga Westinghousa, ki je v Ameriki kot prvo uporabljalo izmenični tok. Ko se je na nekem daljnovodu Westinghouseove družbe z izmeničnim tokom smrtno ponesrečil električar, je uprava Edisonovega podjetja izrabila ta nesrečni dogodek za boj proti tekmeču.

Podjetje je poslalo nekega svojega inženirja na pot po Ameriki, kjer je na sejnih, industrijskih razstavah in drugih javnih krajih praktično prikazoval nevarnost izmeničnega toka z napravo, s katero je ubijal mačke, pse in druge male živali. Nekemu amerškemu senatorju je prišlo med tako predstavo na misel, da bi

bilo mogoče tako napravo uporabljati za izvrševanje smrtnih kazni. Na predlog tega senatorja sta predstavniški dom in senat države New York sprejela zakon o izvrševanju smrtnih kazni z aparaturom na izmenični tok.

Prav v istem času je neki William Kemmler ubil svojo ljubico. Kemmlerja so zaradi tega zločina obsodili na smrt. Po izreku smrtnih kazni je sam zahteval, naj ga usmrtijo na električnem stolu. Vendar pa tedaj električni stol še ni bil izpopolnjen in so Kemmlerja usmrtili na precej okrutnejši način, kakor ga je sam uporabil pri svojem zločinu. Pri usmrtitvi je bil električni tok preslab, da bi ga onesvestil. Šele ponovno spuščeni tok je usmrtil zločinca, ki je moral umreti v najstrašnejših bolečinah. Tako je bil Kemmler

težko oboroženi, v sredini svobodni Sloveni, zadaj lokostrelci in pračarji. Bil je molk, pod nogami je hrumela stepla. V sivem mraku so zagledali Donavo, širok, gladek pas preko ravnine. Na pasu črna proga. Proti njej je obrnil Iztok konja.

»Pripravite kopja, sekire in mečel«

Iztok se je okrenil in sporočil povelje. Šlo je šepetaje od ust do ust. Jermini so izpustili sekire, ročaji mečev so tičali v krčevito stisnjenih rokah, kopja so se povsesila. V vojščakah se je zbudila strast, ukresal se je ogenj in želja po boju.

Za črno progo se je dvigal četverkot, iz katerega je puhtel dim. Iztok je zamahnil z mečem proti dimu. Vse oči so obvisle na taboru.

Zmračilo se je popolnoma. Siva megla, ko tančica, je priplula navzdol po Donavi. Sto korakov so bili še od mosta. Dve temni senci sta se premikali pred njim. »Straža«, pomisli Iztok. Sklone se na levo, sklone na desno in šepetaje naroča. Hitreje je nato stopil konj, vojščaki so pritiskali za njim.

Dojezdil je tik pred most. Meseca še ni bilo. Straža se je dostojno umaknila na desno in levo in pozdravila »Hilbudija«. Ali že sta počila dva oklepa, mogočni sulici, zagnani z vso silo, sta predrla čuvajema prsi. Zgrudila sta se in kriknila. Toda krik je zaglušil hrup na mostu. Grmeli so plohi pod nogami vojske, ki je hitela čez reko.

— da so imeli že v starem Rimu avtomatične bifeje, vegetarijanske restavracije, cestno razsvetljavo in javna stranišča, za katere uporabo je bilo treba plačati določen znesek.

— da so prevozili kurirji po cestah v rimskem imperiju tudi več kot 200 kilometrov na dan. Njihovi vozovi so se pomikali po kolesnicah, širokih 144 centimetrov, kolikor je širina naših normalnih železniških prog.

— da je stanovska organizacija glasbenikov v starem Rimu že pred novim štetjem, to je pred 1957 leti, začela stavkati, ker so glasbenikom ustavili dodatek iz državne blagajne. Stavka je takrat tudi uspela.

— da so imeli že v starem Rimu takšne s taks'metri, in sicer je bila pritrjena na os voza posebna priprava, tako da je po določenem številu obratov padel kamenček v posodo pod njo.

— da bo novi kabriolet Jaguar »HKSS« najhitrejši avto v kategoriji serijskih športnih avtomobilov. Strokovnjaki domnevaajo, da bo novi Jaguar dosegel hitrost 273 km na uro in na ta način potolkel športni avto »Mercedes«, ki zmoro »samo« 257 kilometrov.

— da bo francoska mornarica v kratkem začela izdelovati batiskaf, s katerim bodo po računih strokovnjakov dosegli globino 10.000 metrov. Ta zapletena strojna naprava v obliki kroglice bo imela v premeru dva metra, njen oklep bo iz kovane jekla in bo debel 16 centimetrov. To bo zadostovalo, da bo batiskaf zdržal strahoviti pritisk ene tone na kvadratni centimeter v morski globini 10.000 metrov.

— da je v Ameriki okoli 25 milijonov lovcev in ribičev. Vsi ti pripravijo letno okoli 300 milijonov dolarjev za svoj šport. Na vsakega lovca odpade 79,50 dolarja (1 dolar je 25 šilingov), na vsakega ribiča pa okoli 92 dolarjev.

prvi človek, ki je končal na električnem stolu, zgodilo pa se je to 6. avgusta 1890.

Današnji modeli električnega stola so v vsakem pogledu zadnja beseda znanosti. Smrt nastopi v delcu stotinke sekunde, in sicer zaradi popolne paralize osrednjega živčnega sistema. Ječarji privežejo obsojenca na električni stol. Na glavo, ki jo pred smrtjo obrijejo, mu nataknejo usnjeno čelado, v kateri je kovinska elektroda, skozi katero gre električni tok, medtem ko morajo biti noge boste in so spojene z drugo elektrodo. Napetost je spremenljiva, giblje pa se med 500 in 2000 volti.

Tedaj se veselo oglašijo trombe z okopov. V taboru se dvignejo plamenice, vrata se na stečaj odpro.

Takrat je v trenutku razumela vsa vojska Slovenov Svarunovo ukano. Bizantinci so mislili, da se vrača zmagoviti Hilbudij z ujetniki.

Sloveni so se zagnali divje na most, zakričali in zatulili, da je zaječalo ozračje in udarili z groznim navalom na tabor.

Iztok je bil že med vrati. Straža je ostrmela. Vrgla je plamenice ob tla, najhlabrejši Sloveni so se zapodili skozi dveri. Udarile so sekire, pokali oklepi, tolkli in klali meči. Nastala je grozna zmešnjava. »Sklavenoj, Sklavenoj!« je bučalo po taboru.

Na sredi pretorija pred Hilbudijevim šotorom je bila bliskoma zbrana četa. V taboru se je pojavil Hilbudijev duh. Hipoma so se dvignili meči, telesa so zakrili štiti in nastala je neprodorna stena, ob katero je butalo valovje Slovenov. Svarun se je zmotil, ker je mislil, da bodo Bizantinci neoboroženi. Kadar koli je Hilbudij odjezdil na pohode, je morala biti posadka noč in dan pripravljena, da bi mu priskočila na pomoč, če bi bila sila. In zato se je razvnel tako grozen boj, kakor ga še ni doživel nihče izmed vseh vojščakov.

* Po grško za Slovani.

POD SVOBODNIM SONCEM

PRVA KNJIGA POVEST DAVNIH DEDOV

8

Toda vselej so se ustrašili bliskovitega pogleda Svarunovega. Ponosno je jezdil v opravi konjeka, poleg njega je nosil vojak Hilbudijev prapor, divjega merjasca na pozlačenem drogu. Ukrotili so divjo strast po svobodnih kretnjah, umolknili in teptali visoko travo, da bi čimprej dospeli do cilja in se osvobodili bremena. Zakaj vsi so bili prepričani, da je Svarun zaradi zmage od veselja ponorel, ker jih je tako obremenil. Dolga senca je ležala od griča po ravnini, ko je vojska dospela v podnožje. Brez reda, v divjih skokih, so se bojovníki zagnali v grmovje in polegali v rumeno listje in suho travo. Šleme so metali z glav, oklepe so s truščem butali ob tla. Smeh in krik se je razlegal pod gričem po vsej gošči. Bila je neurejena in nebrzdana četa svobodnih ljudi, pijanih od zmage.

Tedaj pridrvi na konju med starce Svaruna. Namrgodeno čelo, kakor jezega Peruna, oči vse v ognju. »Na noge! Oblecite oklepe, šleme na glavo! Ali ste vojaki?

DUŠAN MEVLJA:

Prijetna smrt

Kirin je prosil blagajničarko, naj mu zamenja novi svetli dvadinarški kovanec za starega. Rad bi se tehtal. Tehtnica je požirala samo stare kovance. Bila je tipična predstavnica nezaupljivosti proti vsemu novemu.

Medtem ko se je tehtal in že vnaprej z gotovostjo pričakoval na kazalcu tradicionalno številko 75 kg (naslednji hip se je pokazala), se je v čakalnici javnega kopališča zbralo precejšnje število opranih in prečiščenih ljudi, ki so zaradi zdravja posedeli še nekaj minut, preden so odšli na sveži zrak.

Njegova teža je torej stanovitna. Bil je v tistih letih, ko ga čustva niso več izpodjedala. Ustvaril si je svoj slog življenja in njegovo geslo je bilo: umirjenost v vseh pogledih.

Sedel je za mizo poleg debelega gospoda, ki mu je parna kopel zapustila na obrazu debele kapljice. Ena izmed strežnic v beli obleki se je pogovarjala z blagajničarko skozi blagajniško linico.

Poleg Kirina se je usedel neki visok črnolas mladenič z intelektualnim čelom. Prižgal si je cigareto in puhnil dim Kirinu pod nos. Ta je z roko odganjal dim z ozlovoljenim obrazom. Mladenič se je nasmehnil.

»Kar smejte se,« je rekel Kirin, »to je zelo smešno, če nekdo ne prenese dima. Res, ha, ha, zelo smešno!«

Mladenič se je zresnil in pričel puhati dim v drugo smer.

Kirin je izrazil povod za govorjenje. Govoril je zelo rad.

»Jaz ne pijem, ne kadim in tudi žensk se poslužujem poredko. In vendar rad živim. To se zdi nekaterim smešno. Kakšen možki pa si, mi očitajo. Ne piješ, ne ka-diš... kakor da bi bila moškost s tem v kakšni zvezi. Smešni ste vi, jim pravim, ne jaz. Najbolj mi zamerijo, ker nimam ženske. Ne rečem, da mi ne bi prižale... toda to so drage živalce in vzgoja teh živalic nekaj stane. Pa tudi s čistočo — zdi se mi, da so možki bolj čisti, že po svoji konstrukciji... Jaz, na primer, se kopljem dvakrat, včasih celo trikrat na teden, medtem ko...«

»Dovolite, da prisedem,« je dejal neki gospod z zelo bledim obrazom.

»Kaj bi ne dovolil, saj je last skupnosti... jaz se kopljem včasih celo trikrat na teden in če bi vsi...«

»Se zdaj mi je vroče,« je dejal gospod z zelo bledim obrazom.

»Seveda vam je vroče. V tem je smisel kopanja. Telo se mora temeljito pregrejeti, da izloči iz sebe vse strupene bacile... Jaz na primer se kopljem včasih celo trikrat na teden...«

»Že, že. Toda pri meni vročina ne neha. Vprašujem se, če nisem morda bolan...«

»Redna kopel odpravi vsako bolezen.

Praški so proti kopeli kakor muha proti slonu, če smem uporabiti zoološko primer — jaz na primer se kopljem včasih celo trikrat...«

Debeli gospod poleg Kirina je nenadoma oživel. Obrisal si je potno čelo z robcem in dejal:

»Mislim sem, da se potimo samo debeli ljudje, pa vidim, da tudi suhim ni prizanešeno.«

»Potenje je zdravo, zelo zdravo. Jaz na primer...« je skušal izreči do konca Kirin.

»Vi na primer se kopljete včasih celo trikrat na teden. To zdaj vemo že na pamet!« je dejal mladenič z intelektualnim čelom.

I. Verhovcev:

Žrtev psihologije

V trustu me imajo za načitanega človeka. V štirih letih, kar sem vodja personalnega oddelka, sem prebral nešteto zvezkov z anketnimi podatki in pa življenjepisov. Vendar po osebno občutim nekatere praznine v svoji izobrazbi, posebno glede psihologije.

Pod staro upravo mi je bila psihologija prav toliko potrebna kakor bradavica na nosu, zdaj pa pri delu ne morem več izhajati brez nje.

Naš prejšnji upravnik Onufrij Ivanovič me je kdaj pa kdaj poklical k sebi in mi dejal:

»Telefoniral mi je Čičkin in me prosil, da bi zaposlil njegovega nečaka. Dečko je brez kvalifikacij. Ali bi se našlo kakšno mesto zanj?«

»Seveda,« mu pravim, »kaj bi ne bilo mogoče! Ljudje so nam zelo potrebni.«

Ali pa me je Onufrij Ivanovič spet drugič ustavil:

»Pravijo, da se je Petrov včeraj pritoževal na seji, kako je v našem trustu propadla samokritika. Kako bi bilo, če bi ga poslali na teren?«

»To bi morali že zdavnaj storiti,« sem odgovoril. »Posebno zato, ker imamo tako ali tako preveč personala.«

Glejte, tako je bilo vselej pri nas. Popolna soglasnost. Jasno in preprosto. Brez kakršne koli psihologije.

Zdaj pa takšna soglasnost ni mogoča. Zadnjič me je poklical naš novi upravnik:

»Ali se vam ne zdi, da Lapkin ni dovolj zaposlen?«

»V nobenem primeru,« sem brž odgovoril. »Hotel sem celo načeti vprašanje, kako bi ga razbremenili.«

»Zakaj bi razbremenjevali tako dobrega delavca? Prav njega bi bilo treba še bolj zaposliti.«

di mesec se je počasi splazil na nebo. Na okopih je mrgolelo golih ljudi z dvignjenimi sulicami, z meči nad glavo, s kiji in sekirami v rokah. Sredi tabora pa je ležala strašna žrtev Morane, vzdihujoča in hropeča, polita s krvjo in posuta z zlomljenimi kopji in s skrhanimi meči. A na dnu žrtev je ležal junak, nada slovenske vojske, pokrit s trupli — Iztok.

SEDMO POGlavJE

Minila je polnoč, okoli Hilbudijevega tabora pa je rohnela grozna vika. Krog in krog so goreli ognji, ob njih je bučala vojska kakor na pol blazna. Tabor je bil čisto oropan. S šotorov so potrgali volovske kože in ponjave ter jih razvlekli po ravni. Razgrinjali so jih po tleh in se valjali po njih, se pretepali zanje, jih vlačili drug drugemu izpod telesa in jih trgali na kosce. Oplenili so žitnico in zalogo suhega mesa. Pulili so se za gnjati, raztresali žito, se preganjali od ognja do ognja in razgrajali vsi omoteni od slavne zmage.

Le modri starešine in stari vojščaki so sedeli resno ob Svarunovem ognju. Videli so, kaj počenjajo mladci, kako razgrajajo pastirji in ljudje, divji kakor volkovi, zavistni in nevoščljivi in pripravljeni na večno zabavljanje in pretep. Nihče se ni dvignil, da bi jih krotiti in miriti.

Poznali so dobro svoj zarod. Kakor mla-

»Oho, iz vas govori zavist, mladenič! Nisem kriv, če imam skrajno razvit čut za telesno higieno!« se je razburil Kirin.

Mladenič se je blede nasmehnil.

»Prizanesite nam z vašo telesno higieno. Vsi čakamo, da se ohladimo in da nam čas hitreje mine, bi bilo umestno, če bi se pogovarjali o čem pomembnejšem! Mene na primer zanima, kaj vse doživlja takale strežnica v kopališču. Kako izvršuje svoj poklic. Kakšne so njene težave in tako dalje.«

Kirin se je namrdnil:

»Aha, vi ste žurnalist. Ali morda celo pisatelj? Zanimajo vas usode ljudi. No, tu menda ne boste našli pretresljivih mo-

Drugič se je zadeva končala še slabše.

»Ali morda veste, so Peruškina vnesli v seznam nagrajenih?« me je ob drugi priložnosti povprašal upravnik.

»Vodja oddelka meni, da ni zaslužil nagrade, vendar sem sam povsem drugačnega mnenja.«

»Škoda, Peruškin pa zares ne zasluži, da tako dobro mislite o njem!«

Spet nisem zadel v črno.

Naposled se je včeraj pripetil popolni nesporazum. V načrtovalnem oddelku imamo uslužbenca Zaznobina. Slab delavec, mimo tega pa še fičfirč. Jaz sem hotel celo govoriti z našim starim upravnikom, da bi Zaznobinu odpovedali, vendar sem si na srečo premislil.

Takoj po prihodu novega upravnika sem izvedel, da je Zaznobin z njim v nekakšnem sorodstvu. Ali mu je zet po teti ali pa svak po stari materi.

No, in že me je poklical novi:

»Ali dobro poznate Zaznobina?«

»Kako bi ga ne!« sem odgovoril. »Izvrsten dečko. Mnogo obeta.«

Upravnik pa, kakor da me je z ušesom sekire po glavi:

»Kaj obeta, tega ne vem, vendar pa ga moramo izročiti sodišču. Vzel je tri tisoč za službena potovanja in zdaj je že dve leti tega, kar ne da obračuna!«

Stojim in molčim. Sem vodja personalnega oddelka s štirimi leti prakse, vendar še vedno nasedam. Če se bo tako nadaljevalo, se bom moral zares prekvaficirati.

Prijatelj, prav tako načitan človek, mi je svetoval, naj berem Dostojevskega. Ni slab pisatelj, je dejal. Ne da bi opustil proizvodnjo, je obvladal poklic psihologa.

In zdaj z vso vnemo brskam po knjigah tega nekakšnega Dostojevskega.

tivov. Kaj naj doživlja takale strežnica, ki za umazanci čisti kabine in kadi? Ali pa pediker, ki obrezuje nohte in kurja očesa?«

Mladenič mu je ganljivo poučno razlagal:

»Dragi goapod, v vsakem človeku je kaj pomembnega in umetniške obdelave vrednega. Ali pa se motim? Tu in tam se najde tudi kakšna izjema.« (Pri tej besedi je čisto določeno pogledal Kirina.)

Ta ni občutil osti. Mladenič je nadaljeval:

»Če bi bil jaz pediker in bi obrezoval vaše nohte in vaša kurja očesa, bi si vse kakor utvarjal, da opravljam pomembno civilizacijsko nalogo...«

»Poslušajte, vi, mladenič, zdi se mi, da brijete norce...«

Zagotavljam vas, da se pogovarjam čisto resno,« ga je miril mladenič z intelektualnim čelom, ki je bil v resnici novinar, kot je uganil Kirin.

Sledil je nekajminutni molk, ki so ga izpolnjevale ponavljajoče se kretnje rok čakajočih kopalcev, ki so si brisali razgreta čela.

Kirin je razmišljal, kako bi zavezal jezik novinarju. Ko je iztuhtal primerno poanto in je odprl usta, da bi jo izrekel, je presekala molk presunljiv krik strežnice, ki je pritekla s hodnika.

»Umr! je! Umr! je! Pomagajte!«

Planila je k blagajni, kjer je stala druga strežnica in čez čas so govorile vse vprek — obe strežnici in blagajničarka.

Debeli gospod je stopil k njim, počakal, da je blagajničarka telefonirala mrliške-mu ogledniku, in se vrnil vidno pretresen k čakajočemu omizju.

Kirin ga je vprašal: »Kaj se je zgodilo?«

»Neki možki okrog petdesetih, močan in zdrav, je umrl v kadi. Srčna kap. Bil je stalni gost kopališča. Poslali so po mrliškega oglednika.«

Mladenič z intelektualnim čelom je dejal Kirinu:

»Pa pravijo, da se v kopališču ne zgodi ničesar.«

Debeli gospod se je pričel strahovito potiti:

»Vsi pridemo na vrsto, slej ko prej. In jaz sem tako strašno debel.«

Gospod z zelo bledim obrazom je pripomnil:

»Tudi suhe ljudi zadene kap. Vzrok ni v debelosti.«

Debeli gospod je hvaležno pogledal gospoda z bledim obrazom in rekel:

»Kar zadeva zadnji počitek, smo popolnoma brez moči. Nanj ne moremo vplivati. Tudi s podkupnino se ne da življenja podaljšati. Tu tudi korupcija ne vžge. In vseeno: smrt je nekaj strašnega. Nekaj neizrekljivega.«

Kirinov obraz je izražal veselost:

»Srčna kap v kadi? Prijetna smrt. Odit čisti in skopan na oni svet, ali ve morda kdo za kakšno lepšo priložnost?«

(Odlomek)

Ko so Sloveni zunaj tabora zaslišali krik in stok in lomljenje ošcepov, so se zagnali na okope, lezli drug na drugega in se pehali preko lesenega zidu. Od vseh strani so se drevili v tabor in se valili na sredo v strašno živo kopo, ki je štrlela od sulic, se svetila od mečev — kri je brizgala, trupla so se grmadila na tleh. Spotikali so se in padali borci drug čez drugega v gorko mlako krvi. Mogočna stena bizantinskih vojakov je pokala, se preklala, se zopet strnila in grozno sekala z meči krog in krog. Vedno večji hudo-urnik je treskal vanjo, stena se je začela umikati, nenadoma se nagne, Sloveni pritisnejo, stena pade. Toda v istem hipu se odpro vrata na zapadni strani tabora, skozi vdre bizantinska konjica, ki jo je ščitila doslej živa stena. Zarezala se je v tolpo nagih Slovenov, meči so se pogrezali v živote, na levo in desno so padala trupla, konjica si je presekala pot in odvihrala proti jugu v nočno temino.

Stokanje, vzdih, hropenje in grgranje se je razlegalo po taboru. Sloveni so drli čez kope in v divji gonji pehali drug drugega v jarke. Kdor še ni zasegel boja, je hrepenel po krvi, bil po mrtvih truplih in divjal v besni omotici.

Trobili so rogovi, starešine so klicali, gnali ljudi in jih tolkli. Vse je pobesnelo, vse zdijalo in bati se je bilo, da se med seboj pokoljejo.

Svarun je velel zažgati plamenice. Tu-

di turi so rasli v gozdu pod svobodnim soncem. Komaj so se skolebali iz naročja materam, že so tirali jagnjeta v goščo in na pašnike ter nočevali pri njih in se bali samo težke roke starešine, katerega so spoštovali njihovi očetje, ker so ga sami izvolili in se prostovoljno podali njegovi oblasti.

Starešine niso pogrešali nobenega tovariša. Mladina je naskočila prva, pustili so ji krvavo delo in ostali iz večine zunaj tabora. Toda na njih licih je bilo vendar veliko in ponosno veselje nad zmago.

Samo Svarun je bil žalosten, tako žalosten, da se je sključil v dve gube — ponosni starosta, zmagavec tako drzovitega Hilbudija. Edina opora njegova, Iztok, ki je dokazal v tej vojski, da bo vreden sin slavnega rodu Svarunov, ta sin je ležal kakor mrtev blizu ognja pod platnenim šotorom.

Ko je ponehal boj, oče ni miroval, dokler niso izvlekli izpod grmade sinovega trupla. Po licu so se mu udrle solze, ko so dvignili Iztoka, vsega v krvi. Svarun se je zgrudil nanj in se razjokal.

Nenadoma se je dvignil.

»Ni še mrtev! Srce je vztrepetalol!«

V očeh mu je zažarelo upanje.

Ponesli so mladca iz tabora, razpeli šotor in ga položili vanj. Svarun je poklical vrača, ki je bil mogočen v rodu Slovenov in čaščen pa spoštovan kot velik

prerok, ki mu bogovi razodevajo skrivnosti.

Vrač je slekel Iztoku oklep, odpel šlem in skrbno umival okrvavljeno telo ter iskal rane. Pritiskal je uho na srce in zadovoljno kimal.

»Živi, Svarun, tvoj Iztok živi!«

Rane pa ni mogel zaslediti. »Udarjen? Omamljen?« je mrmral vrač.

Hilbudijev šlem, ki ga je imel Iztok, je bil presekano in zmlinčen.

»Omamljen je! Na glavo je udarjen s silno močjo. Iztok se zbudi, upaj, oče, in obljubi darov bogovom!«

Svarun je sklenil žrtvovati najlepšega junca, če se sin prebudi in ozdravi.

Vrač je velel očetu, naj gre iz šotora in ga pusti samega pri Iztoku.

Svarun je spoštljivo poslušal in se vrnil k starešinam ter čepel v mogočni bolesi nemo med možmi.

Trenutki so se mu vlekli in plazili brezkončno. Oziral se je na zvezde, gledal po mescu, pa vse se mu je zdelo prikovano na nebo. Nič se ni ganilo. V strašnem dvomu in čakanju je mislil stari, da premine, preden si ne jutro. Kadar se je kdo približal ognju, če je zadonel vesel vzklík, se je stresel, privzdignil glavo in se ozrl. Upal je, da prihaja vrač z veselimi sporočili. A ni ga bilo.

(Nadaljevanje sledi)

RAZNE OBJAVE

V kratkem bodo razpisani pogoji ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo za do-sego kreditov za nakup kmetijskih stro-jev, hladilnic in zmrzovalnic in posamez-nih napeljav za vodo. Formularji za proš-nje so že sedaj na razpolago pri okrajnih kmečkih zbornicah.

Mnogo je del, ki jih moramo opraviti, preden vprežemo stroj ali ga priključimo k traktorju. Toda za ta opravila moramo imeti dovolj časa, da jih lahko temeljito izvršimo. Čim pa izgine snežna odeja, nimamo več časa za taka in podobna »dvo-riščna« dela. Torej je sedaj zadnji čas, da pripravimo stroje za delo in po potrebi nabavimo rezervne dele.

Pred ustanovitvijo italijansko-avstrijske komisije za promet s Trstom

V Trstu so pred nedavnim zasedali člani zbornice za pospeševanje prometa med Avstrijo in Trstom. Tržaški in avstrijski gospodarski predstavniki, ki so v vodstvu zbornice zastopani v enakem številu, so razpravljali o perečih vprašanjih, ki zavirajo razvoj še tesnejših gospodarskih stikov med Trstom in avstrijskim zaledjem. Sem spada zlasti nedavno povišanje avstrijskih tranzitnih tarif, ki utegne imeti občutne posledice za tranzitni promet po avstrijskih železniških progah do tržaškega pristanišča. S tem bo najhujše prizadet tranzitni promet med Zahodno Nemčijo in Trstom, za avstrijske železnice pa nastaja izguba z izpadom tranzita med Madžarsko in Trstom, ki gre sedaj večinoma skozi Jugoslavijo. Italijanski železniški direkciji je uspelo doseči na železniški konferenci na Dunaju avstrijski pristanek na znižanje

nekaterih tranzitnih tarif samo za zvezo s Češkoslovaško.

Tržaški in avstrijski gospodarstveniki so razpravljali tudi o bližnji ustanovitvi mešane komisije za okrepitev prometa. Ta komisija, za katere ustanovitev so se sporazumeli v Rimu že konec leta 1955, bo imela sicer samo posvetovalni značaj, a ji pripisujejo velik pomen za tržaško pristanišče. Kakor kaže, se bo prvič sestala ob koncu marca, proučevala pa bo vsa vprašanja, povezana z železniškim in pomorskim prometom pa tudi o notranjem poslovanju javnih skladišč.

Avstrijski gospodarstveniki so tudi zainteresirani na okrepitvi rednih pomorskih zvez tržaškega pristanišča in so na zasedanju v Trstu ponovili svoje tozadevne zahteve.

Izrael zaostruje položaj

Kljub številnim odločnim zahtevam Organizacije združenih narodov, naj bi Izrael takoj umaknil svoje čete tudi iz zadnjega dela egiptskega ozemlja, imajo izraelske čete še vedno zasedeno področje Akabskega zaliva ter obmejno področje Gaze. Za umik svojih čet postavlja Izrael pogoje, ki mu jih nihče ni pripravljeno izpolniti, s tem pa le še bolj zaostruje položaj na Bližnjem vzhodu, ki je po oboroženem anglo-francosko-izraelskem napadu na Egipt zelo podoben sodu smodnika, v katerega bližini je vsako kretanje z odprtim ognjem smrtno nevarno. Resnost položaja poudarjajo tudi v ameriških krogih, kateri skušajo povečati svoj vpliv med arabskimi deželami. Predsednik Eisenhower ter zunanji minister Dulles sta se v zadnjih dneh močno po-

trudila, da bi Izrael prepričala o nujnosti umika njegovih čet. V posebni poslanici je Eisenhower svaril Izrael pred posledicami, če bi se še nadalje zoperstavljal pretežni večini svetovnega javnega mnjenja, ki je bilo izraženo v celi vrsti pozivov OZN.

Vendar je bilo vse to prizadevanje doslej brez uspeha, kajti Izrael trmasto vztraja pri svojem, čeprav mu s strani OZN grozijo bolj odločni ukrepi, ki jih zahteva večina včlanjenih dežel za primer, da dosedanja pozivi ne bodo rodili uspeha. Tudi Amerika zastopa mnenje, da je bila dosežena skrajna meja potrpežljivosti, medtem ko je Egipt odgovoril na zadržanje Izraela s tem, da onemogoča dokončno izpraznitvev Sueškega prekopu.

RADIO CELOVEC

Poročila dnevno: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 17.00, 20.00, 22.00.

Vsakodnevne oddaje: 6.00 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjski magazin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.02 Pestro mešano — 13.00 Opoldanski koncert — 18.00 Sami šlagerji — 19.05 Dober večer dragi poslušalci — 19.30 Odmev časa.

Sobota, 23. februar:
5.35 Kmečka godba — 8.45 Širni pisani svet — 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca (slov.) — 14.30 Pozdrav nate — 15.30 Mesto in dežela. Casovna slika — 16.15 Zabavna glasba — 16.30 Gradščanska ura — 17.10 Odlični izbor — 17.55 Iz parlamenta — 18.10 Za prijatelje zborovske glasbe — 20.30 Večer z Bruce Low.

Nedelja, 24. februar:
6.10 Vesela in zabavna godba — 7.25 S pesmijo pozdravljamo in voščimo (slov.) — 8.05 Oddaja za kmete — 9.00 Dobro razpoloženi dopoldne — 11.05 Veselo petje — veselo igranje — 13.45 Iz domovine — 14.30 Pozdrav nate — 17.05 Ritmični koktajl — 19.00 Športna poročila — 19.45 Z zagonom in dobro voljo — 20.15 „Viktorija in njen huzar“, opereta (Paul Abraham).

Ponedeljek, 25. februar:
5.45 Kmečka godba — 8.45 Zapiski iz domovine — 14.00 Poročila, objave. Za našo vas (slov.) — 15.30 Dobro, dobro je vino — 16.00 Brali smo za vas — 16.45 Znanje za vse — 18.45 Dobro volja je najbolja — 19.15 Od plošče do plošče — 20.16 Srečanje v ponedeljek zvečer — 20.45 Kaj mislite: Beg iz dežele ali iz mesta?

Torek, 26. februar:
5.35 Alpski zvoki — 8.45 Naše zdravje — 14.00 Poročila, objave. Torkovo kulturno pismo. Pisani drobiž (slov.) — 15.30 Znanstveni sestavki — 18.15 Pogovor s časom — 18.25 Naša radijska družina — 19.15 Lepe žene iz 1001 noči — 20.16 „Erwin in Elmiro“, spevo-igra.

Sreda, 27. februar:
5.35 Kmečka godba — 8.45 Iz ženskega sveta — 14.00 Poročila, objave. Ano pesem hočmo peti (slov.) — 14.30 Barvila v krvi in listih — 16.00 Iz raziskovalnega dela na univerzah — 16.40 Oddaja za žene — 17.15 Lepa pesem — 18.15 Pesmi in godba iz Koroške — 18.45 Za ženo in družino — 20.16 Plesi iz starega Dunaja.

RADIO LJUBLJANA

Poročila dnevno: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 22.00.

Sobota, 23. februar:
5.00 Pester glasbeni spored — 7.10 Zabavni zvoki — 8.05 Jutranji orkestralni spored — 9.30 Lepe pesmi — znane melodije — 10.10 Tisoč pisanih zvokov iz domačih in tujih logov — 11.30 Domače napeve izvajajo mariborski ansambli — 12.30 Kmečka univerza — 13.15 Zadovoljni Kranjci igrajo — 14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike — 14.35 Voščila — 15.40 Nove knjige — 18.30 Jezikovni pogovori — 20.00 Veseli večer.

Nedelja, 24. februar:
6.00 Slovenske narodne in domače viže — 7.35 Z zabavnimi melodijami v prijetno nedeljsko jutro — 9.22 Slovenske narodne in umetne pesmi — 12.00 Pogovor s poslušalci — 13.30 Za našo vas — 14.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 16.00 V dolini Rižanke (reportaža) — 16.30 Glasbeni mozaik — 18.10 Melodije za dobro voljo — 20.00 Javna oddaja Radia Zagreb.

Ponedeljek, 25. februar:
5.00 Pester glasbeni spored — 7.10 Zabavni zvoki — 11.35 Slovenske narodne in domače pesmi — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 Pisan spored zabavnih melodij — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in voščijo — 15.40 Utrinki iz literature — 16.00 V svetu opernih melodij

ELBLHOF — ENODNEVNI PISCANCI

so zelo iskani. Zato naprošamo vse svoje cenjene odjemalce in one, ki žele postati, da že **sedaj naročijo!**

Vsako sredo in četrtek enodnevni piščanci: bele amerikanke Leghorn, Italijanke jerebičje barve, New Hampshire (Goldamerikaner), Barred Rocks, Rhodeländer, White Rocks, bele (za pitanje), Sulmtaler, samo iz krvno preiskanih plemenskih pasem. — Cenik brezplačno.

Od deželne kmetijske zbornice za Koroško priznana valilnica in zrejališče perutnine

ELBLHOF Fr. in J. Zuber, Celovec — Klagenfurt
Auer von Welsbachstraße 17, tel. 23-70

! Avtomobilska delavnica
Mestna garaža
Bencinska črpalka

Franz LIEGL
CELOVEC — KLAGENFURT
Tel. 51-08

Velika izbira sadnih drevesc v drevesnici ing. Marko Polcer, p. d. Lazar, Št. Vid v Podjuni

Veleslalom v šentjaniških Rutah

V nedeljo so bile v šentjaniških Rutah smučarske tekme za društveno prvenstvo športnega društva v St. Janžu. Vreme je bilo neugodno, toda še v nedeljo je padel nov sneg. Tekem so se udeležili vsi domači tekači in dva gosta. Proga je bila dolga okoli 1,2 km in dobro urejena. Rezultati so bili naslednji: a) člani: Hanzl Inzko, čas 1,17 min., Hanzl Weiss 1,21; Mihi Blüml 1,35; b) mladina: Hanzl Gabriel 1,24, Štefan Oberheber 1,36, Pepi Baumegger 1,39, Tomi Lapuš 1,50, Franc Andrejčič 1,52; c) šolarji: Willi Moschitz 1,34, Pepi Einspieler 1,45, Pepi Schmied 2,24, Štefi Gabriel 2,26; d) gostje: Franc Stingl 1,16 (dnevni prvak), Jožef Kropivnig 1,32.

Na splošno je prireditev dobro uspela. Zvečer je bila pri Tišlerju dobro obiskana veselica, pri kateri so razdelili tudi nagrade.

Kupim rabljen, dobro ohranjen osebni avto Steyr — Fiat 1400 — Diesel — ali Fiat 1100. Ponudbe na: Uprava Slovenskega vestnika, Celovec-Klagenfurt, Gasometergasse 10.

Iščem žensko v starosti od 22 do 27 let — brez otrok — poštenega značaja in vajeno dela, v svrhu ženitve. Po poklicu sem drvarski delavec, razumem se pa tudi na kolarstvo in mizarstvo. Razpolagam z lastnim stanovanjem. Slika zaželenja. Oglasiti se je na naslov: Uprava Slovenskega vestnika, Celovec-Klagenfurt, Gasometergasse 10.

Potujoči kino SPZ predvaja

od sobote, 23. februarja do četrтка, 28. februarja 1957 film:

»Dokler si tukaj«
(Solange Du da bist)

v soboto, 23. februarja, ob 20.00 uri v **Kotmari** vesli pri Ilnu,

v nedeljo, 24. februarja, ob 14.30 uri v **Galiciji** pri St. Hubertusu, ob 20.00 uri v **Goričah** pri Plantevu,

v torek, 26. februarja, ob 20.00 uri v **Globasnici** pri Šoštartju,

v sredo, 27. februarja, ob 20.00 uri na **Brnci** pri Mušetu,

v četrtek, 28. februarja, ob 20.00 uri na **Bregu** (Marija na Zilji) pri Neuwirtu.

Mladostnim od 14. leta dostop dovoljen.

RADIO PROGRAM

Četrtek, 28. februar:
5.35 Alpski zvoki — 8.45 Avstriji v inozemstvu — 14.00 Poročila, objave. Iz znanih oper (slov.) — 14.30 Most k poklicu — 16.45 Glasba za razvedrilo — 18.45 Oddaja za kmete — 19.00 Prilcesija dneva — 20.16 „Veselje ob svidenju“, dogodivščina na deželi — 21.20 Zveneca alpska dežela.

Torek, 26. februar:
5.00 Pester glasbeni spored — 7.10 Zabavni zvoki — 8.05 Pisan spored slovenskih narodnih pesmi — 10.10 Od melodije do melodije — 11.15 Za dom in žene — 12.00 Slovenske narodne pesmi — 12.30 Kmečka univerza — 13.15 Igra kvintet Jožeta Kampiča — 14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike — 14.35 Voščila — 17.10 Zabavna in plesna glasba — 18.00 Športni tednik — 20.10 Narodne iz Bosne in Hercegovine.

Sreda, 27. februar:
5.00 Pester glasbeni spored — 7.10 Zabavni zvoki — 11.00 Vsak eno — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 V veselem tonu — 13.30 Pesmi in plesi bratskih jugoslovanskih narodov — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in voščijo — 15.40 Utrinki iz literature — 16.00

Koncert po željah — 18.00 Kulturni pregled — 20.00 Benjamin Britten: „Obrat vijaka“, opera v 2 dejanjih.

Četrtek, 28. februar:
5.00 Pester glasbeni spored — 7.10 Zabavni zvoki — 8.05 Zborovske skladbe Stevana Mokranjca — 10.10 Pester spored operne in solistične glasbe — 11.00 Pesmi za naše malčke — 12.30 Kmečka univerza — 13.15 Igra trio Dorko Skobrne — 14.35 Naši poslušalci voščijo in čestitajo — 18.00 Vloga znanosti v kemiji — 18.45 Poje ženski zbor iz Laškega — 20.10 Četrtek večer domačih pesmi in napevov.

Petek, 1. marec:
5.00 Pester glasbeni spored — 7.10 Zabavni zvoki — 11.00 Za dom in žene — 12.00 Slovenske narodne za glas in klavir — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 Ritmi in melodije — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in voščijo — 15.40 Utrinki iz literature — 17.10 Za športnike — 18.00 Ljudje med seboj — 18.15 Koroške narodne — 20.15 Rapsodija v modrem (iz življenja in dela skladatelja Georga Gershwina).

ZAHVALA

Prisrčna zahvala vsem številnim prijateljem, znanec in poslovnim tovarišem v Celovcu in iz drugih krajev Koroške, ki so ob bridki izgubi mojega moža, mladega slovenskega novinarja

Franca Fischerja

pokazali tako globoko sočutje.

Zahvaljujem se vsem onim, ki so pokojniku ob njegovi težki bolezni kakor koli izkazali človekoljubna dejanja.

Zahvaljujem se predvsem č. g. Alojziju Nemcu za globoko občuteno poslovilne in tolažilne besede ob odprtem grobu. Nadalje se zahvaljujem vsem darovalcem vencev in cvetja in vsem številnim žalnim gostom, med temi njegovim ožjim sodelavcem, osebnim prijateljem in znanec, vsem poslovnim tovarišem ter vsem drugim, ki so pokojnika spremili k zadnjemu počitku.

Maša zadušnica bo na trideseti dan pokojnikove smrti, dne 14. marca 1957, ob 6.30 uri v špitalski cerkvi v Lidmannskygasse.

Celovec, 16. februarja 1957.

Zalujoča
Sonja Fischer, roj. Tončič